

Teismo praktikos rinkinys

BENDROJO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. birželio 27 d.*

„Konkurencija — Karteliai — Užtrauktukų ir „kitų tipų sąsagų“ rinkos — Sprendimas, kuriuo konstatuojamas EB 81 straipsnio pažeidimas — Koordinuojami kainų padidinimai, minimalių kainų nustatymas, klientų ir rinkų pasidalijimas ir keitimasis kita komercine informacija — Įrodymai — Vienas tęstinis pažeidimas — Senatis — Teisė į gynybą — Baudos — Gairės“

Byloje T-439/07

Coats Holdings Ltd, įsteigta Aksbridže, Middlesex (Jungtinė Karalystė), atstovaujama solisitorių W. Sibree, C. Jeffs, K. O'Connell, J. Boyce ir QC D. Anderson,

ieškovė,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą F. Castillo de la Torre ir K. Mojzesowicz,

atsakovę,

dėl pagrindinio prašymo panaikinti 2007 m. rugsėjo 19 d. Komisijos sprendimą C(2007) 4257 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (Byla COMP/39.168 – PO/Standieji galanterijos gaminiai: sąsagos), kiek jis susijęs su ieškove, ir papildomo prašymo panaikinti arba sumažinti ieškovei skirtą baudą

BENDRASIS TEISMAS (trečioji kolegija),

kuri sudaro pirmininkas O. Czúcz, teisėjai I. Labucka (pranešėja) ir D. Gratsias,

posėdžio sekretorius N. Rosner, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. liepos 7 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

- 1 Ieškovė *Coats Holdings Ltd* (toliau – *Coats*) yra viena iš pagrindinių pramoninių siuvimo ir siuvinėjimo siūlų gamintojų bei tiekėjų ir antra pasaulyje užtrauktukų tiekėja po YKK grupės. Ji gamina visą lengvo poliesterio, nailono, metalinių ir lietu užtrauktukų gamą. 1988 m. ji nusipirko bendrovę *Opti* ir nuo tada šios bendrovės pavadinimą naudojo kaip užtrauktukų prekių ženklą. Todėl nuo 1988 m. *Coats* „užtrauktukų“ veikla buvo pervadinta į *Coats Opti*.

* Proceso kalba: anglų.

- 2 Sąsagų gamybos sektorių galima suskirstyti į dvi dideles kategorijas, t. y. užtrauktukai ir „kitų tipų sąsagos“, kurios apima įvairių tipų sagas, spaudes, susegimus, taip pat gnybtukus, sages, kilpeles, sagas džinsams, kniedes ir metalinius bei plastikinius priedus, skirtus odos ir aprangos sektoriams.
- 3 2001 m. lapkričio 7 ir 8 d. Europos Bendrijų Komisija, remdamasi 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio EB [81] ir [82] straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 14 straipsnio 3 dalimi, atliko patikrinimus kelių Bendrijos standžiųjų galanterijos gaminių, kitų galanterijos gaminių ir siūlų gamintojų (tarp kurių yra *Entaco Ltd*, *Coats plc* ir *William Prym GmbH & Co. KG*) ir *Fachverband Verbindungs- und Befestigungstechnik* (toliau – VBT) patalpose.
- 4 2001 m. lapkričio 26 d. *Prym* ir *Coats* grupės, remdamosi Komisijos pranešimu dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4; toliau – 1996 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo), pateikė prašymus jį taikyti užtrauktukų sektoriui.
- 5 2002 m. vasario 22 d. raštu *Coats* Komisijai pateikė tam tikrą informaciją.
- 6 2003 m. rugpjūčio 8 d. *Stocko* (dabar – *YKK Stocko Fasteners*), remdamasi Komisijos pranešimu dėl baudų neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 45, 2002, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155, toliau – 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo), pateikė prašymą dėl „kitų tipų sąsagų“.
- 7 Paskui Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 17 11 straipsniu, tam tikroms susijusioms šalims nusiuntė kelis prašymus pateikti informaciją.
- 8 2004 m. rugsėjo 16 d. bendrovėms *Prym Fashion*, *William Prym*, *Éclair Prym*, *Fiocchi Prym*, *Fiocchi Snaps France*, *YKK Stocko Fasteners*, *YKK Holding Europe*, *YKK Corp.*, *Coats*, *A. Raymond*, *Berning & Söhne*, *Berning France*, *Scovill Fasteners Europe* (buvusi *Unifast*) ir *Scovill Fasteners*, taip pat VBT Komisija nusiuntė pranešimą apie kaltinimus (toliau – pranešimas apie kaltinimus) dėl „kitų tipų sąsagų“, tvirtinimo mechanizmų ir užtrauktukų.
- 9 Šios bendrovės ir nagrinėjama asociacija galėjo susipažinti su Komisijos tyrimo medžiaga, kurios kopija, įrašyta į CD, joms buvo išsiųsta 2004 m. spalio 1 d.
- 10 2004 m. lapkričio 12 d. *Prym* grupė, remdamasi 2002 m. pranešimu dėl bendradarbiavimo, pateikė prašymą atleisti nuo baudų, susijusių su „kitų tipų sąsagomis“, arba, nepatenkinus šio prašymo, jas sumažinti.
- 11 2004 m. lapkričio 18 d. faksu *Prym* papildė savo prašymą. 2005 m. sausio 3, 4 ir 11 d. elektroniniais laiškais ji atsiuntė Komisijai papildomos informacijos. 2005 m. sausio 27 d. elektroniniu laišku ji pateikė prašymą taikyti 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.
- 12 2005 m. vasario 18 d. YKK grupė, remdamasi 2002 m. pranešimu dėl bendradarbiavimo, pateikė prašymą sumažinti baudas, susijusias su „kitų tipų sąsagomis“.
- 13 2005 m. vasario 25 d. YKK grupė papildė šį prašymą.
- 14 Įrodymai, pateikti pagrindžiant *Prym* ir YKK grupių prašymus taikyti 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, Komisijai leido 2006 m. kovo 7 d. nusiųsti atitinkamoms bendrovėms papildomą pranešimą apie kaltinimus (toliau – papildomas pranešimas apie kaltinimus).
- 15 Papildomas pranešimas apie kaltinimus dėl „kitų tipų sąsagų“, tvirtinimo mechanizmų ir užtrauktukų buvo nusiųstas bendrovėms *A. Raymond*, *Berning & Söhne* ir *Berning France*, *Coats* ir *Coats Deutschland*, *Éclair Prym*, *Prym Fashion*, *Fiocchi Prym*, *Scovill Fasteners Europe*, *Scovill Fasteners*, *William Prym*, *YKK Corp.*, *YKK Holding Europe* ir *YKK Stocko Fasteners*, taip pat VBT. CD su Komisijos tyrimo medžiaga šalims buvo nusiųstas 2006 m. kovo 13 d.

- 16 Papildomas pranešimas apie kaltinimus buvo susijęs su tais pačiais produktais kaip ir pranešimas apie kaltinimus ir tam tikrais atvejais jame buvo padaryti pranešime apie kaltinimus suformuluotų kaltinimų pataisymai, patikslinimai, apibendrinimai ir išplėtimai. Papildome pranešime apie kaltinimus Komisija sistemingai neminėjo visų pranešime apie kaltinimus aprašytų pažeidimų, ypač jeigu dėl šių pažeidimų nebuvo padaryta jokių pakeitimų po to, kai buvo pateikti prašymai taikyti 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.
- 17 Posėdis įvyko 2006 m. liepos 11 d.
- 18 Pasikonsultavusi su Konkurenciją ribojančios veiklos ir monopolijų patariamuoju komitetu ir atsižvelgusi į galutinę bylas nagrinėjančio pareigūno ataskaitą, 2007 m. rugsėjo 19 d. Komisija priėmė Sprendimą C(2007) 4257 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (Byla COMP/39.168 – PO/Standieji galanterijos gaminiai: sąsagos) (toliau – ginčijamas sprendimas), kurio santrauka paskelbta 2009 m. vasario 26 d. Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje (OL C 47, p. 8).
- 19 Kiek tai susiję su bendradarbiavimu tarp, pirma, *YKK Holding* ir *YKK Europe Ltd*, antra, *Coats Holdings* ir *Coats Deutschland* bei, trečia, *Prym Fashion* ir *Éclair Prym Group* užtrauktukų rinkoje (toliau – trišalis grupių *YKK*, *Coats* ir *Prym* bendradarbiavimas), ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 straipsnio 3 dalyje pripažinta, jog tuo, kad keitėsi su kainomis susijusia informacija, tarėsi dėl kainų ir kainų padidinimų, taip pat susitarė dėl standartinių produktų mažiausių kainų nustatymo Europos rinkoje metodikos, nurodytais laikotarpiais EB 81 straipsnį pažeidė, be kita ko, šios įmonės:
 - *Coats Holdings* – nuo 1998 m. balandžio 28 d. iki 1999 m. lapkričio 12 d.,
 - *Coats Deutschland* – nuo 1998 m. balandžio 28 d. iki 1999 m. lapkričio 12 d.
- 20 Kiek tai susiję su *Coats Holdings* ir *William Prym/Prym Fashion* dvišaliu bendradarbiavimu „kitų tipų sąsagų“ ir užtrauktukų rinkose (toliau – dvišalis *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimas), ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 4 dalyje pripažinta, jog tuo, kad su kitomis įmonėmis susitarė pasidalyti galanterijos rinką užkertant kelią *Coats* grupei įeiti į „kitų tipų sąsagų“ Europos rinką, nurodytu laikotarpiu EB 81 straipsnį pažeidė ši įmonė:
 - *Coats Holdings* – nuo 1977 m. sausio 15 d. iki 1998 m. liepos 15 d.
- 21 Remdamasi ginčijamame sprendime padarytais faktų konstatavimais ir teisiniais vertinimais Komisija atitinkamoms įmonėms skyrė baudas, kurių dydis buvo apskaičiuotas pagal Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi metodo gairėse [Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairėse] (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171; toliau – gairės) nustatytą metodiką ir 1996 m. bei 2002 m. pranešimus dėl bendradarbiavimo.
- 22 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 3 dalies antroje įtraukoje, be kita ko, numatyta, kad dėl trišalio *YKK*, *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimo skiriama tokia bauda: *Coats Holdings* ir *Coats Deutschland* solidariai – 12 155 000 EUR.
- 23 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 4 dalies antroje įtraukoje, be kita ko, numatyta, kad dėl dvišalio *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimo skiriama tokia bauda: *Coats Holdings* – 110 250 000 EUR.
- 24 Ginčijamo sprendimo 4 straipsniu to sprendimo 1 straipsnyje išvardytoms įmonėms nurodyta nedelsiant nutraukti, jei jos to dar nepadarė, tame pačiame straipsnyje nurodytus pažeidimus ir nuo šiol susilaikyti nuo bet kokių 1 straipsnyje apibūdintų veiksmų ar elgesio ir nuo bet kokių priemonių, kurių tikslas ar poveikis būtų toks pats.
- 25 2011 m. kovo 31 d. Sprendimu C(2011) 2070 galutinis Komisija, įvertinusi baudų poveikį vienos iš atitinkamų bendrovių (ne ieškovės) finansinei padėčiai ir išnagrinėjusi nurodytą jos nepajėgumą sumokėti baudą, nusprendė iš dalies sumažinti jai skirtos pradinės baudos dydį.

Procesas ir šalių reikalavimai

- 26 Ieškovė pareiškė šį ieškinį, kurį Teismo kanceliarija gavo 2007 m. gruodžio 4 d.
- 27 Kadangi iš dalies buvo pakeista Teismo kolegijų sudėtis, teisėjas pranešėjas buvo paskirtas į trečiąją kolegiją, kuriai ir buvo paskirta ši byla.
- 28 Taikydamas 2011 m. vasario 7 d. priimtas proceso organizavimo priemonės Teismas paprašė Komisijos pateikti tam tikrus dokumentus. Komisija šį prašymą įvykdė per nustatytą terminą.
- 29 Remdamasis teisėjo pranešėjo pranešimu Teismas (trečioji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį.
- 30 Raštu, kuris Teismo kanceliarijoje buvo užregistruotas 2011 m. birželio 20 d., ieškovė pateikė tam tikras su 2011 m. balandžio 14 d. jai perduotu teismo posėdžio protokolu susijusias pastabas dėl teismo praktikos dėl įrodinėjimo naštos ir lygio reikšmės.
- 31 Per 2011 m. liepos 7 d. posėdį buvo išklaustytos šalių žodinės pastabos ir jų atsakymai į Teismo pateiktus klausimus.
- 32 Ieškovė Teismo prašo:
- visų pirma, panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 4 dalį ir 2 straipsnio 4 dalį, kiek jos su ja susijusios,
 - nepatenkinus šio reikalavimo, panaikinti arba sumažinti ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 4 dalimi jai skirtą baudą,
 - priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.
- 33 Komisija Teismo prašo:
- atmesti visą ieškinį,
 - priteisti iš ieškovės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

- 34 Savo ieškinį, susijusį tik su dvišaliu *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimu, ieškovė grindžia penkiais pagrindais, susijusiais su:
- pirmasis – Komisijos pareigos, pirma, įrodyti pažeidimą ir, antra, užtikrinti šiuo atžvilgiu reikalaujamą įrodymo lygį, pažeidimu,
 - antrasis – Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 5 dalies pažeidimu,
 - trečiasis – vieno tęstinio pažeidimo įrodymo nebuvimu,
 - ketvirtasis – 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 3 dalies d punkto pažeidimu,
 - penktasis – klaidingu gairių taikymu.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su Komisijos pareigos, pirma, įrodyti pažeidimą ir, antra, užtikrinti šiuo atžvilgiu reikalaujamą įrodymo lygį, pažeidimu

Šalių argumentai

- 35 Ieškovė iš esmės mano, kad Komisijos atliktame visų įrodymų nagrinėjime yra padaryta akivaizdžių vertinimo klaidų: pavyzdžiui, Komisija neįvykdė jai tenkančios pareigos įrodyti, kad *Coats* grupė buvo sudariusi dvišalį susitarimą pasidalyti rinką su *Prym* grupe, kuris tęsėsi nuo 1977 m. sausio mėn. iki 1998 m. liepos mėn. Komisija nesilaikė principų, kuriuos Teismas įtvirtino 2007 m. rugsėjo 12 d. Sprendime *Coats Holdings ir Coats prieš Komisiją* (T-36/05, toliau – Sprendimas *Coats*, 71 punktas) įrodinėjimo naštos klausimu, t. y. Komisija privalėjo įrodymais pagrįsti savo „tvirtą įsitikinimą“, kad pažeidimas buvo padarytas, ir abejonių keliančius klausimus spręsti kaltinamos įmonės naudai.
- 36 Komisija ginčija ieškovės argumentus.

Teismo vertinimas

- 37 Tiek, kiek šalys nesutaria dėl įrodinėjimo naštos paskirstymo tarp jų ir apskritai dėl to, ar buvo laikomasi EB 81 straipsnio pažeidimo ir ieškovės dalyvavimo darant tokį pažeidimą įrodymui taikomų taisyklių, iš pradžių reikia priminti šioje srityje taikytiną teisę.
- 38 Iš 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [EB] 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 2 straipsnio ir nusistovėjusios teismo praktikos dėl EB 81 ir 82 straipsnių taikymo matyti, kad konkurencijos teisės srityje, esant ginčui dėl pažeidimo egzistavimo, Komisija turi įrodyti konstatuotus pažeidimus ir pateikti įrodymų, kurie teisės požiūriu pakankamai patvirtintų pažeidimą sudarančių aplinkybių buvimą (Teisingumo Teismo priimtų: 1998 m. gruodžio 17 d. Sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją*, C-185/95 P, Rink. p. I-8417, 58 punktas ir 2004 m. sausio 6 d. Sprendimo *BAI ir Komisija prieš Bayer*, C-2/01 P ir C-3/01 P, Rink. p. I-23, 62 punktas; 2007 m. rugsėjo 17 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Microsoft prieš Komisiją*, T-201/04, Rink. p. II-3601, 688 punktas). Tuo tikslu ji turi pateikti pakankamai tikslių ir nuoseklių įrodymų, patvirtinančių, kad atitinkamas pažeidimas buvo padarytas (šiuo klausimu žr. Teisingumo Teismo priimtų: 1984 m. kovo 28 d. Sprendimo *CRAM ir Rheinzink prieš Komisiją*, 29/83 ir 30/83, Rink. p. 1679, 20 punktą ir 1993 m. kovo 31 d. Sprendimo *Ahlström Osakeyhtiö ir kt. prieš Komisiją*, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 ir C-125/85-C-129/85, Rink. p. I-1307, 127 punktą; 1999 m. sausio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Riviera Auto Service ir kt. prieš Komisiją*, T-185/96, T-189/96 ir T-190/96, Rink. p. II-93, 47 punktą).
- 39 Kai Komisija, konstatuodama EB 81 ir 82 straipsnių pažeidimą, pasiremia dokumentiniais įrodymais, atitinkamos įmonės turi ne paprasčiausiai nurodyti galimą Komisijos teiginio alternatyvą, bet įrodyti, kad ginčijamame sprendime pateiktų įrodymų nepakanka pažeidimui konstatuoti (šiuo klausimu žr. Pirmosios instancijos teismo priimtų: 2000 m. kovo 15 d. Sprendimo *Cimenteries CBR ir kt. prieš Komisiją* (vadinamojo *Ciment*), T-25/95, T-26/95, T-30/95-T-32/95, T-34/95-T-39/95, T-42/95-T-46/95, T-48/95, T-50/95-T-65/95, T-68/95-T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 ir T-104/95, Rink. p. II-491, 725–728 punktus ir 2004 m. liepos 8 d. Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 187 punktą). Reikia pripažinti, kad tokiu atveju kaip šis, kai Komisija pasiremia tiesioginiais įrodymais, atitinkamos įmonės turi įrodyti, jog Komisijos pateikti įrodymai yra nepakankami. Jau buvo nuspręsta, kad toks įrodinėjimo naštos perkėlimas nepažeidžia nekaltumo prezumpcijos (šiuo klausimu žr. 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Montecatini prieš Komisiją*, C-235/92 P, Rink. p. I-4539, 181 punktą).

- 40 Tačiau ne kiekvienas Komisijos pateiktas įrodymas būtina turi atitikti šiuos kriterijus dėl kiekvienos pažeidimo sudedamosios dalies. Pakanka, kad ši reikalavimą atitinka institucijos nurodytas bendrai vertinamas įrodymų visetas (žr. šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 180 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 41 Sprendime Komisijos nurodyti požymiai įmonės padarytam EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimui įrodyti turi būti vertinami ne kiekvienas atskirai, o kaip visuma (žr. 2008 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BPB prieš Komisiją*, T-53/03, Rink. p. II-1333, 185 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 42 Taip pat reikia atsižvelgti į tai, kad antikonkurencinė veikla yra vykdoma slapta ir todėl daugeliu atveju išvadą dėl antikonkurencinių veiksmų ar susitarimo egzistavimo reikia daryti remiantis tam tikru kiekiu sutapimų ir požymių, kurie, vertinami kartu, ir, nesant kitokio logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas (2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 55–57 punktai).
- 43 Be to, kaip nurodyta nusistovėjusioje teismo praktikoje, norint pakankamai įrodyti atitinkamos įmonės dalyvavimą kartelyje pakanka, kad Komisija įrodytų, jog ši įmonė dalyvavo susitikimuose, per kuriuos buvo sudaryti antikonkurenciniai susitarimai, kuriems ji akivaizdžiai neprieštaravo. Jei dalyvavimas tokiuose susitikimuose įrodytas, ši įmonė turi pateikti duomenis, galinčius įrodyti, kad šiuose susitikimuose ji dalyvavo neturėdama antikonkurencinių ketinimų, ir patvirtinti, kad ji nurodė savo konkurentams, jog šiuose susitikimuose dalyvauja turėdama kitokių tikslų nei jie (Teisingumo Teismo priimtų: 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Hüls prieš Komisiją*, C-199/92 P, Rink. p. I-4287, 155 punktas; 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Komsija prieš Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 96 punktas ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 81 punktas).
- 44 Priežastis, pagrindžianti šį teisės principą, yra tai, kad dalyvaudama minėtame susitikime ir viešai neatsiribodama nuo jo turinio įmonė kitiems dalyviams leido manyti, kad ji sutinka su jo rezultatu ir vykdys tai, kas jame sutarta (šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 82 punktas).
- 45 Kalbant apie atskirų įrodymų įrodomąją galią reikia priminti, kad vienintelis svarbus kriterijus laisvai pateiktiems įrodymams vertinti yra jų patikimumas (žr. Pirmosios instancijos teismo priimtų: 2004 m. liepos 8 d. Sprendimo *Mannesmannröhren-Werke prieš Komisiją*, T-44/00, Rink. p. II-2223, 84 punktą ir nurodytą teismo praktiką, 2004 m. liepos 8 d. Sprendimo *Dalmine prieš Komisiją*, T-50/00, Rink. p. II-2395, 72 punktą ir šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 273 punktą). Pagal bendras įrodinėjimo srityje taikomas taisykles dokumento patikimumas ir todėl jo įrodomoji galia priklauso nuo jo kilmės, parengimo aplinkybių, adresato ir turinio patikimumo (šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *Ciment* 1053 punktas; teisėjo B. Vesterdorf, einančio generalinio advokato pareigas, išvada byloje, kurioje buvo priimtas 1991 m. spalio 24 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimas *Rhône-Poulenc prieš Komisiją*, T-1/89, Rink. p. II-867, II-869, II-956). Be kita ko, didelę svarbą reikia suteikti tam, kad dokumento parengimas glaudžiai siejamas su faktinėmis aplinkybėmis (Pirmosios instancijos teismo priimtų: 1999 m. kovo 11 d. Sprendimo *Ensidesa prieš Komisiją*, T-157/94, Rink. p. II-707, 312 punktas ir 2003 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied ir Technische Unie prieš Komisiją*, T-5/00 ir T-6/00, Rink. p. II-5761, 181 punktas) arba tam, kad jį parengė tiesioginis šių aplinkybių liudytojas (šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 207 punktas). Be to, reikia priminti, kad vien tai, jog informaciją pateikė įmonės, pateikusios prašymą taikyti 1996 m. ir 2002 m. pranešimus dėl bendradarbiavimo, nepaneigia jos įrodomosios galios.
- 46 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką jokia Sąjungos teisės nuostata ar bendrasis teisės principas nedraudžia Komisijai įmonės atžvilgiu remtis kitų pažeidimo padarymu kaltinamų įmonių parodymais. Priešingu atveju Komisijai tenkanti EB 81 ir 82 straipsnių pažeidimų įrodymo našta būtų nepakeliama ir nesuderinama su Sutartimi jai skirta užduotimi prižiūrėti tinkamą šių teisės normų taikymą (žr. šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 192 punktą ir nurodytą teismo praktiką).

- 47 Tam tikras nepasitikėjimas pagrindinių neteisėto kartelio dalyvių savanoriškai pateikta informacija suprantamas, nes šie dalyviai gali sumenkinti savo ir padidinti kitų dalyvių indėlio svarbą darant pažeidimą. Vis dėlto, atsižvelgiant į 1996 m. ir 2002 m. pranešimuose dėl bendradarbiavimo numatytos procedūros vidinę logiką, tai, jog prašoma juos taikyti, kad būtų sumažinta bauda, nebūtinai sukuria paskatą pateikti iškreiptus parodymus apie kitus inkriminuojamo kartelio dalyvius. Bet koks bandymas suklaidinti Komisiją gali sukelti abejonių įmonės nuoširdumu ir bendradarbiavimo išsamumu, todėl gali kilti pavojus, kad ji neteks galimybės visapusiškai pasinaudoti minėtais pranešimais (šiuo klausimu žr. Pirmosios instancijos teismo priimtų: 2006 m. lapkričio 16 d. Sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją*, T-120/04, Rink. p. II-4441, 70 punktą ir 2008 m. liepos 8 d. Sprendimo *Lafarge prieš Komisiją*, T-54/03, 58 punktą).
- 48 Konkrečiai kalbant, reikia pripažinti, jog tai, kad asmuo prisipažino padaręs pažeidimą ir taip pripažino kitas faktines aplinkybes nei tos, apie kurias buvo galima spręsti tiesiogiai remiantis nagrinėjamais dokumentais, *a priori* reiškia, kad, jei nėra konkrečių tam prieštaraujančių aplinkybių, tas asmuo yra apsisprendęs sakyti tiesą. Taigi pareiškėjo interesams nenaudingi pareiškimai iš principo turi būti laikomi ypač patikimais įrodymais (Pirmosios instancijos teismo priimtų: šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 211 ir 212 punktai, 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Bolloré ir kt. prieš Komisiją*, T-109/02, T-118/02, T-122/02, T-125/02, T-126/02, T-128/02, T-129/02, T-132/02 ir T-136/02, Rink. p. II-947, 166 punktas ir šio sprendimo 47 punkte minėto Sprendimo *Lafarge prieš Komisiją* 59 punktas).
- 49 Tačiau atitinkamų įmonių pareiškimai, padaryti pagal prašymus taikyti 1996 m. ir 2002 m. pranešimus dėl bendradarbiavimo, turi būti vertinami atsargiai ir paprastai jų negalima laikyti ypač patikimais įrodymais, jei jų nepatvirtino kita informacija.
- 50 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką įmonės, kaltinamos dalyvavimu kartelyje, pranešimas, kurio teisingumą ginčija kelios kitos kaltinamos įmonės, negali būti laikomas pakankamu tų kitų įmonių padaryto pažeidimo įrodymu, jeigu jis nėra pagrįstas kitais įrodymais (Pirmosios instancijos teismo priimtų: 2005 m. spalio 25 d. Sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, T-38/02, Rink. p. II-4407, 285 punktas, šio sprendimo 48 punkte minėto Sprendimo *Bolloré ir kt. prieš Komisiją* 167 punktas ir šio sprendimo 47 punkte minėto Sprendimo *Lafarge prieš Komisiją* 293 punktas).
- 51 Galiausiai reikia priminti, kad ginčijamo sprendimo 215 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, jog dvišaliu *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimu buvo siekiama sudaryti sąlygas joms pasidalyti galanterijos gaminių rinką, užkertant kelią *Coats* grupei įeiti į „kitų tipų sąsagų“ Europos rinką.
- 52 Atsižvelgiant į šio sprendimo 38–50 punktuose išdėstytas taisykles, reikia patikrinti, ar ginčijamame sprendime Komisija pateikė pakankamai patikimų, tikslių ir nuoseklių įrodymų tam, kad, atliekant bendrą vertinimą ir išnagrinėjus ieškovės pateiktus paaiškinimus ar alternatyvius pateisinimus, būtų patvirtinta, jog ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 4 dalyje konstatuotas pažeidimas buvo padarytas.
- Dėl 1975 m. susitikimo (ginčijamo sprendimo 217 konstatuojamoji dalis)
- 53 Ieškovės manymu, Komisija klaidingai aiškino 1975 m. vykusio ieškovės ir *William Prym* susitikimo protokolą, kai manė, kad tai yra išankstinis rinkų pasidalijimo etapas, nors iš šio protokolo matyti, jog tai buvo tik ramios diskusijos apie išimtinį ir bendrą prekių platinimą ir platintojo išipareigojimas negaminti ir neplatinti konkuruojančių produktų. Tokį aiškinimą patvirtina 1975 m. spalio 27 d. E. F. raštas, skirtas A. P. vyresniajam ir D. P., susijęs su M. F. ir B. sutikimu, įvykusi 1975 m. spalio 17 d.
- 54 Iš ieškovės argumentų matyti, kad ji neginčija nei susitikimo turinio, nei to, kad ji jame dalyvavo. Tačiau ji ginčija tai, kaip Komisija aiškina šio susitikimo protokolą.

55 Ginčijamo sprendimo 217 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„1975 m. *Coats* ir *Prym* [grupės] nusprendė bendradarbiauti pardavimo ir platinimo srityse daugelyje pasaulio šalių, veikdamos kaip bendros verslo įmonės ar kaip kitos susitarimo šalies produktų išimtinės platintojos, atsižvelgiant į atitinkamą jų rinkos galią kiekvienoje šalyje. 1975 m. lapkričio 16 ir 17 d. Štolberge [Vokietija] vykusio susitikimo protokole yra apibrėžtos bendros šių dvejų grupių bendradarbiavimo gairės“.

56 Didelė dalis Štolberge vykusio susitikimo protokolo yra susijusi su vidaus prekyba: „Taikant šiuos principus rinkos lygyje atsirado toliau nurodytos bendros susitarimo gairės, kurių pagrindu vyks vėlesnės išsamios diskusijos“. Minėto protokolo 2 punkto 5 dalyje dėl Italijos nurodyta:

„[Grupė] *Prym* nepateiks į rinką savo užtrauktukų“.

57 Minėtame 1975 m. spalio 27 d. rašte atsispindi 1975 m. spalio 17 d. Glasge (Jungtinė Karalystė) vykusio pokalbio su *Coats* turinys, o šio rašto I punktas „Rinkodara“ suformuluotas taip:

„Taisyklės išimtys, pavyzdžiui, taikomos Italijos atveju, kurias mes jau buvome numatę nuo pradžių, turi būti išsamiai išnagrinėtos“.

58 Ieškinio 2 puslapyje esančioje išnašoje ieškovė pažymi, kad „*Coats Italy* įgijo Italijos užtrauktukų gamintojo ir *Opti* licencijos [kurią *Coats* įsigijo 1989 m.] koncesininko *Lamprom*, priklausančio privatiems akcininkams, akcijų, o paskui – visišką jo kontrolę 1975–1976 m.“.

59 Iš viso to, kas pasakyta, matyti, kad protokole užsimenama ne tik apie „ramias diskusijas apie išimtinį ir bendrą prekių platinimą ir platintojo įsipareigojimą negaminti ar neplatinti konkuruojančių produktų“, kaip teigia ieškovė, bet ir apie užtrauktukų rinkos pasidalijimą Italijoje. Be to, iš dalyvavusių asmenų sąrašo matyti, kad tai buvo dviejų įmonių vadovaujantis pareigas užimančių darbuotojų susitikimas.

60 Taip pat reikia priminti, kad Komisija neteigė, jog pažeidimas buvo pradėtas daryti nuo 1975 m. lapkričio 16 ir 17 d. susitikimo, bet pasirinko šiuo dokumentu, kuris buvo parengtas anksčiau nei konstatuota minėto pažeidimo data (1977 m. sausio 15 d.), siekdama geriau išnagrinėti su pažeidimo laikotarpiu susijusius įrodymus. Niekas netrukdytų Komisijai atsižvelgti į parengiamuosius visaverčio kartelio kūrimo etapus, siekiant apibrėžti tuomet buvusią ir kartelio sukūrimą paaiškinančią ekonominę situaciją ar nustatyti ir įvertinti atitinkamus kartelio narių vaidmenis sumanant, kuriant ir įgyvendinant kartelį. Dėl tų pačių priežasčių Komisija taip pat gali atsižvelgti į po visaverčio pažeidimo laikotarpio ėjusį tolesnį etapą tam, kad vadovaudamasi pranešimu dėl bendradarbiavimo ar galimomis lengvinančiomis aplinkybėmis įvertintų realų įmonių bendradarbiavimą pranešant apie jų sudarytą kartelį (2004 m. balandžio 29 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* (vadinamasis *Tokai I*), T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181, 304 punktas).

61 Be to, 1977 m. sausio 15 d. dokumente, kuris bus nagrinėjamas vėliau, numatyta:

„[Dvišalio *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimo] bendrieji principai yra apibrėžti 1975 m. lapkričio 16 ir 17 d. Štolberge vykusio susitikimo protokole, kuris baigiamas taip <...>“

– Dėl 1977 m. sausio 15 d. dokumento (ginčijamo sprendimo 218–222 konstatuojamosios dalys)

62 Ieškovė teigia, kad Komisija neatsižvelgė į tai, jog 1977 m. sausio 15 d. dokumentas, kuriuo ši institucija rėmėsi ginčijamame sprendime, yra nepasirašytas ir nepabaigtas, ir kad niekas neleidžia nustatyti, kas iš *Coats* ar *William Prym* jį parengė ar jam pritarė žodžiu, nes nėra jokių rašytinio susitarimo įrodymų. Visa tai yra reikšmingos aplinkybės vertinant tokio tipo dokumento įrodomąją galią. Ieškovės

manymu, visiško bendradarbiavimo sąvoka netiesiogiai reiškia ir iš 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo aiškiai matyti, kad Komisija turėjo paprašyti *William Prym* pateikti įrodymus, gautus iš buvusių darbuotojų, tam, kad ši bendrovė galėtų pasinaudoti minėtu pranešimu.

63 Iš šių argumentų matyti, kad ieškovė neginčija 1977 m. sausio 15 d. dokumento egzistavimo. Tačiau ji ginčija tai, kaip jį aiškina Komisija.

64 Ginčijamo sprendimo 218 ir 219 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„218 Taip bendradarbiaudamos *Coats* ir *William Prym* sudarė bendrąjį susitarimą pasidalyti rinką galanterijos sektoriuje, kaip tai įrodo 1977 m. sausio 15 d. rašytinis susitarimas (toliau – 1977 m. susitarimas), pagal kurį *Coats* įsipareigoja „tiesiogiai ar per asociaciją negaminti standžiųjų galanterijos gaminių <...> ir Europoje neplatinti konkuruojančių standžiųjų galanterijos gaminių be išankstinio [*William*] *Prym* sutikimo“. Savo ruožtu [*William*] *Prym* įsipareigoja „tiesiogiai ar per asociaciją negaminti siuvimo siūlų, amatams naudojamų siūlų ir t. t. <...> ir Europoje neplatinti konkuruojančių siuvimo siūlų, menui naudojamų siūlų ir t. t. be išankstinio *Coats* sutikimo“.

219 1977 m. susitarimo sąlygoje pažymėta, kad jame numatyti įsipareigojimai, nors ir negali būti teisiškai priverstinai įvykdyti, „vis dėlto atspindi *Coats*-[*William*] *Prym* susitarimo dvasią ir tai yra abi šalys saistanti moralinė pareiga“.

65 1977 m. sausio 15 d. dokumentas suformuluotas taip:

„[Dvišalio *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimo] bendrieji principai yra apibrėžti 1975 m. lapkričio 16 ir 17 d. Štolberge vykusio susitikimo protokole, kuris baigiamas taip:

Išskyrus jau apibūdintas situacijas (išvardytos a sąrašė) *Coats* įsipareigoja:

- 1) tiesiogiai ar per asociaciją negaminti standžiųjų galanterijos gaminių [išvardytų b sąrašė, remiantis Italijos sutartimi, pagal kurią siuvimo mašinų adatoms taikoma išimtis] ir Europoje neplatinti konkuruojančių standžiųjų galanterijos gaminių be išankstinio [*William*] *Prym* sutikimo;
- 2) likusioje pasaulio dalyje tiesiogiai ar per asociaciją negaminti standžiųjų galanterijos gaminių be išankstinio *Prym* sutikimo ir neplatinti konkuruojančių standžiųjų galanterijos gaminių prieš tai nepasitarus su [*William*] *Prym*.

[*William*] *Prym* įsipareigoja:

- 1) tiesiogiai ar per asociaciją negaminti siuvimo siūlų, menui naudojamų siūlų ir t. t. [nurodytų c sąrašė] ir Europoje neplatinti konkuruojančių siuvimo siūlų, menui naudojamų siūlų ir t. t. be išankstinio *Coats* sutikimo;
- 2) likusioje pasaulio dalyje tiesiogiai ar per asociaciją negaminti siuvimo siūlų, menui naudojamų siūlų ir t. t. be išankstinio *Coats* sutikimo, taip pat neplatinti konkuruojančių siuvimo siūlų, menui naudojamų siūlų ir t. t. prieš tai nepasitarus su *Coats*.

Pripažįstama, kad šie įsipareigojimai negali būti teisiškai priverstinai įvykdyti, tačiau atspindi *Coats*-[*William*] *Prym* susitarimo dvasią ir tai yra abi šalys saistanti moralinė pareiga.“

66 Iš paties šio dokumento teksto matyti, kad jame pateikiama nuoroda į 1975 m. lapkričio 16 ir 17 d. Štolberge įvykusį susitikimą ir konkrečiai į tai, kad juo siekiama papildyti bendruosius principus, dėl kurių buvo diskutuojama minėtame susitikime. Šis dokumentas atspindi abiejų įmonių komercinio bendradarbiavimo detales.

67 Dėl ieškovės kaltinimo, susijusio su 1977 m. sausio 15 d. dokumento įrodomosios galios nebuvimu, konstatuotina, kad šio dokumento patikimumas nebūtinai sumažėja dėl to, kad jis nepasirašytas. Pirmia, nestebina tai, kad dokumentas nepasirašytas, nes tai yra raštas, susijęs su susitikimu, kurio tikslas antikonkurencinis, todėl jo autorius norėjo palikti kuo mažiau tokio susitikimo pėdsakų (šiuo klausimu žr. 1992 m. kovo 10 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Shell prieš Komisiją*, T-11/89, Rink. p. II-757, 86 punktą). Antra, šiame dokumente įrašyta data („15.1.1977“) leidžia manyti, kad jis buvo parengtas aplinkybių susiklostymo metu (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 48 punkte minėto Sprendimo *Bolloré ir kt. prieš Komisiją* 173 punktą). Trečia, tiek, kiek šiame dokumente yra konkrečios informacijos, kuri atitinka pateiktą kituose dokumentuose, manytina, kad šie duomenys gali vieni kitus patvirtinti (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 275 punktą). Ketvirta, kaip Teismas priminė, be kita ko, 1999 m. balandžio 20 d. Sprendime *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* (T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 715 punktas), tam, kad būtų pripažinta, jog egzistuoja susitarimas, kaip tai suprantama pagal EB 81 straipsnio 1 dalį, pakanka, kad atitinkamos įmonės būtų išreiškusios bendrą norą elgtis rinkoje tam tikru būdu.

68 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad *Prym* grupės prašyme pasinaudoti 2002 m. pranešimu dėl bendradarbiavimo yra toks fragmentas, cituojamas ginčijamo sprendimo 220 konstatuojamojoje dalyje:

„1977 m. sausio 15 d. susitarimu, kuris šiandien dar galioja, *Coats* ir [*William*] *Prym* pasidalijo galanterijos gaminių rinką. Nė viena šalis negali įeiti į kitos šalies rinkos segmentą be šios sutikimo. *Coats* buvo ir vis dar yra atsakinga už galanterijos gaminių iš tekstilės segmentą (siuvimo, medvilniniai siuvinėjimo ir vilnos siūlai); [*William*] *Prym* buvo ir vis dar yra atsakinga už standžiųjų galanterijos gaminių segmentą (adatos ir sagos-spaudės).

1976–1977 m. bendruoju susitarimu *Coats* ir [*William*] *Prym* nusprendė prekybos tikslais sujungti savo papildomų gaminių, t. y., viena vertus, siuvimo, medvilninių siuvinėjimo ir vilnos siūlų (galanterijos gaminiai iš tekstilės) ir, kita vertus, užtrauktukų, sagų-spaustukų ir adatų (standieji galanterijos gaminiai), gamą. Šis sujungimas buvo grindžiamas idėja, kad reikėjo vienos adatos, kuri būtų naudojama siuvimo siūlui, ir kad šiuos du produktus derėjo pardavinėti kartu per tą patį pardavimo kanalą. Bendrasis susitarimas buvo skirtas užtikrinti kiekvienos įmonės pagrindinės veiklos srities konsolidaciją ir visų pirma įmonės plėtrą, padarant jos rinkos dalį labiau tarptautine, kartu realizuojant sinergiją prekybos srityje, kuri pasiekama veiklos persidengimo panaikinimu. Remiantis susitarimu, kiekviena įmonė išpareigoja nesikišti į kitos šalies sritį be šios sutikimo.

Taip pat buvo sutarta, kad *Coats* įgis 24,9 % [*William*] *Prym* kapitalo ir turės teisę paskirti vieną [jos] valdybos narį <...> ir du jos stebėtojų tarybos narius. Šiomis dviem teisėmis *Coats* naudojosi iki 1994 m.“

69 1977 m. sausio 20 d. *Coats Patons* aplinkraštis (toliau – 1977 m. aplinkraštis) patvirtina tai, kad *Coats* įsigijo 24,9 % *William Prym* kapitalo ir tai, kad buvo paskirtas vienas jos valdybos narys (J. G.) ir du jos stebėtojų tarybos nariai (B. ir W. H.).

70 A. P. parodymais pagrindžiamas, papildomas ir patvirtinamas 1977 m. sausio 15 d. susitarimo (toliau – 1977 m. susitarimas) turinys. Kalbant apie šių parodymų įrodomąją galią, kurią ginčija ieškovė, reikia priminti, kad nors tam tikras nepasitikėjimas pagrindinių neteisėto kartelio dalyvių savanoriškai pateikta informacija paprastai kyla atsižvelgiant į tai, kad šie dalyviai yra linkę sumenkinti savo ir padidinti kitų dalyvių indėlio svarbą darant pažeidimą, vis dėlto ieškovės argumentas neatitinka 1996 m. ir 2002 m. pranešimuose dėl bendradarbiavimo numatytos procedūros vidinės logikos. Tai, jog prašoma juos taikyti, kad būtų sumažinta bauda, nebūtinai sukuria paskatą pateikti iškreiptus įrodymus apie kitus inkriminuojamo kartelio dalyvius. Bet koks bandymas suklaidinti Komisiją gali sukelti abejonių pareiškėjo nuoširdumu ir bendradarbiavimo išsamumu, todėl gali kilti pavojus, kad jis neteks galimybės visapusiškai pasinaudoti taikomu pranešimu dėl bendradarbiavimo (žr. šio sprendimo 47 ir 48 punktus). Be to, remiantis ginčijamo sprendimo 246 konstatuojamąja dalimi, darytina išvada, kad, kiek tai susiję su *Prym* grupės prašymais taikyti 1996 ir 2002 m. pranešimus dėl

bendradarbiavimo, Komisija parodė tam tikrą atsargumą, nes šiuos parodymus siekė patvirtinti kitais įrodymais. Taigi ji nustatė, kad pažeidimas buvo baigtas daryti ne 2004 m., kaip minėtuose prašymuose teigė *Prym* grupė, bet įvykus 1998 m. liepos 15 d. susitikimui.

71 Vis dėlto parodymų, kuriuos 2006 m. gegužės 11 d. davęs priesaiką pateikė M. F., skyriaus „1977 m. susitarimas ir *Coats* bei [*William*] *Prym* tarpusavio santykiai per aštuntąjį–dešimtąjį dešimtmečius“, 5 punktas suformuluotas taip:

„5 Nors 1977 m. susitarimo nebuvo matęs iki [papildomo pranešimo apie kaltinimus], galiu suprasti, kodėl 1977 m. *Coats* ir [*William*] *Prym* galėjo sudaryti tokį susitarimą. 1977 m. sausio mėn. *Coats* įgijo 24,9 % [*William*] *Prym* kapitalo ir susitarimas atitiko tai, ką aš apibūdinau kaip „B. ir <...> E. F., kurie tuo metu buvo atitinkamai *J & P Coats Ltd* (*Coats Patons plc* padalinys, atsakingas už siūlų sektorių) generalinis direktorius ir [*William*] *Prym* administratorius, „didelį projektą“. Remdamasis 1975 m. vykusiu B. ir <...> E. F. susitikimu dėl *Coats* dalyvavimo [*William*] *Prym* kapitale ir dėl bendrų įmonių sukūrimo per aštuntąjį ir devintąjį dešimtmečius, sakyčiau, kad aštuntojo dešimtmečio viduryje jie numatė labai glaudų *Coats* ir [*William*] *Prym* bendradarbiavimą dėl rinkodaros ir platinimo derinimo. Vis dėlto nemanau, kad jie susitarimu norėjo pasidalyti rinkas tarp dviejų įmonių. Aštuntajame dešimtmetyje buvo mažai tikėtina, kad *Coats* įsitvirtins standžiųjų galanterijos gaminių sektoriuje (kitaip nei įgydama [*William*] *Prym*) ar kad [*William*] *Prym* įsitvirtins siūlų sektoriuje. Todėl, viena vertus, *Coats* įsipareigojimas nedalyvauti standžiųjų galanterijos gaminių sektoriuje ir, kita vertus, [*William*] *Prym* įsipareigojimas nedalyvauti siūlų sektoriuje nebūtų turėjęs jokios reikšmės.“

72 Tai reiškia, kad M. F. pripažino, kad jis nežinojo apie tokio susitarimo egzistavimą, tačiau visiškai galėjo suprasti, kodėl abi įmonės jį sudarė (*Coats* įgijus 24,9 % *William Prym* kapitalo). Tačiau, M. F. nuomone, jos neketino pasidalyti atitinkamų rinkų.

73 Šiuo klausimu reikia priminti, kad ginčijamo sprendimo 223 konstatuojamojoje dalyje Komisija teigė turinti kitų įrodymų, patvirtinančių *Prym* grupės perduoto dokumento turinį, t. y. 1988 m. lapkričio 9 d. D. P. kalbos ištrauką (žr. šio sprendimo 87–89 punktus), 1991 m. gruodžio 12 d. A. parengtą raštą (žr. šio sprendimo 90–94 punktus) ir 1993 m. vasario 11 d. susitikimo su *Coats Patons* protokolą (žr. šio sprendimo 95–100 punktus). Šie įrodymai bus išnagrinėti toliau.

74 Kalbant apie ieškovės teiginį, kad visiško bendradarbiavimo sąvoka netiesiogiai reiškia ir iš 2002 m. pranešimo dėl bendradarbiavimo aiškiai matyti, jog Komisija turėjo paprašyti *William Prym* pateikti įrodymus, gautus iš buvusių darbuotojų, tam, kad ši bendrovė galėtų pasinaudoti minėtu pranešimu, reikia pažymėti, jog iš šio pranešimo visiškai nematyti, kad *William Prym* privalėjo pateikti ankstesnių darbuotojų pareiškimus tam, kad jai būtų sumažinta bauda. Todėl su šiuo kaltinimu negalima sutikti.

– Dėl 1977 m. balandžio 12 d. laiško (ginčijamo sprendimo 224 konstatuojamoji dalis)

75 Ieškovė mano, kad Komisija klaidingai aiškino 1977 m. balandžio 12 d. S. (*Coats* rinkodaros direktoriaus) laišką, adresuotą *Needles Industries Ltd* (toliau – NIL), kai teigė, jog jame yra pateikta nuoroda į rinkų pasidalijimo kartelį, nors atidžiai jį skaitant galima daryti išvadą, kad jis susijęs su išimtinio prekių platinimo Europoje susitarimais ir tuo, kad *Coats* turi įsigyti strateginę *William Prym* kapitalo dalį. Šis laiškas turi būti aiškinamas atsižvelgiant į įvairius projektus prekių platinimo srityje, inicijuotus per 1975 m. lapkričio 16 ir 17 d. susitikimą. Šie projektai buvo paminėti 1976 m. sausio mėn. rašto, skirto vadovams, projekte.

76 Ginčijamo sprendimo 224 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„Jau 1977 m. balandžio mėn. *Coats* 1977 m. balandžio 10 d. rašte, adresuotame NIL, pateikė aiškią nuorodą į *Coats*-[*William*] *Prym* susitarimą ir į NIL-[*William*] *Prym* prekybos komitetą, kuris prižiūrėjo, kad „sandoriai būtų vykdomi laikantis *Coats*-[*William*] *Prym* susitarimo tikslo ir teksto“.

Taip pat buvo pažymėta, kad „esminis principas, kurio turi laikytis [NIL], yra tai, kad *Prym* turi būti laikoma partnere, o ne draugiška konkurente <...> Esant dideliame nesutarimui ar kilus neaiškumams dėl *Coats-[William] Prym* susitarimo taikymo konkrečioms rinkoms ar specifinėms problemoms, [NIL] turi visada pasitarti su atitinkamu rinkos administratoriumi Glasge [*Coats*]“.

- 77 Iš pradžių reikia konstatuoti, kad iš tiesų kalbama apie 1977 m. balandžio 12 d. raštą.
- 78 Ieškovė remiasi 1976 m. sausio mėn. raštu ir 1977 m. aplinkraščiu siekdama įrodyti, kad Komisijos medžiagoje esantys įrodymai taip pat byloja apie teisėto bendradarbiavimo egzistavimą ir tai daro tam, kad paneigtų kitų neteisėto bendradarbiavimo įrodymų įrodomąją galią.
- 79 Vis dėlto 1976 m. sausio mėn. raštas, be teisėto bendradarbiavimo egzistavimo, parodo būtinybę rinkose, kuriose jau buvo konkuruojama su NIL, iš esmės laikytis tuometinių pozicijų. Jame yra toks fragmentas:

„Rinkose, kuriose jau konkuruojama su NIL, yra sudarytas susitarimas, todėl iš esmės bus laikomasi faktinių rinkos pozicijų. Užtrauktukų atveju [*William] Prym* konkuruoja su *Opti/LF* tik keliose Europos rinkose ir su *Opti/LF* yra diskutuojama siekiant įrodyti, jog asociacija su [*William*] nėra nesuderinama su mūsų dabartiniais globaliais susitarimais.“

- 80 Be to, dėl 1977 m. balandžio 12 d. rašto ieškovė nenurodo, kodėl S. buvo sukliudyta „laiške <...> adresuotame [NIL], atvirai pateikti nuorodą į rinkos pasidalijimo susitarimą“.

– Dėl *Hugenpoet* susitarimo (ginčijamo sprendimo 225 ir 226 konstatuojamosios dalys)

- 81 Ieškovė mano, kad, išskyrus A. P. pareiškimą, Komisija nepateikė jokių įrodymų, galinčių patvirtinti susitarimo, vadinamo *Hugenpoet* susitarimu, egzistavimą, ir kad ji neatsižvelgė į tokio susitarimo egzistavimą paneigiančius įrodymus, pavyzdžiui, tai, kad *William Prym* vykdė savo kaip užtrauktukų gamintojos veiklą. Vienintelė Komisijos nurodyta aplinkybė, pagrindžianti *Hugenpoet* susitarimo egzistavimą, yra tai, kad *William Prym* nusprendė, jog užtrauktukų juostų tiekimui bus taikoma veiklos ranga, t. y. jas tieks *Opti*. Ieškovė tvirtina, kad *William Prym* tęsė užtrauktukų gamybą, veiklos rangą grįsdama tik sąnaudomis, ir nesitraukė iš užtrauktukų sektoriaus (šiuo klausimu žr. ieškovės atsakymą į papildomą pranešimą apie kaltinimus).
- 82 Ji mano, kad ypač svarbu yra panaikinti Komisijos padarytą išvadą, atsižvelgiant į viso nurodyto pažeidimo sunkumą ir trukmę. Tai reiškia, kad netgi laikantis palankiausio Komisijai požiūrio į bylą buvo vienuolikos su puse metų laikotarpis (nuo 1977 m. balandžio 12 d. *Coats* rašto NIL iki 1988 m. lapkričio 9 d. *William Prym Beirat* (stebėtojų taryba)), dėl kurio nėra įrodymų, kad nurodytas pažeidimas buvo tęsiamas.
- 83 Ginčijamo sprendimo 225 ir 226 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:

„225) [*William] Prym* manymu, devintojo dešimtmečio pradžioje [ji], *Coats* ir *Opti*, kuri iki 1988 m. buvo nepriklausoma standžiųjų galanterijos gaminių gamintoja, susivienijo sudarydamos vadinamąjį *Hugenpoet* susitarimą. Šiuo klausimu [*William] Prym* rašo: „Tai reiškė, kad kiekvienai šio triumvirato įmonei buvo draudžiama gaminti ir pardavinėti prekes, kurias gamino ir pardavinėjo kitos dvi įmonės. Būtent todėl *Opti* pardavė [*William] Prym* savo standžiųjų galanterijos gaminių apdirbimo ir prekybos padalinį Nyderlanduose <...> Antra išdava buvo ta, kad [*William] Prym* išreiškė norą savo ruožtu pasitraukti iš užtrauktukų rinkos. Visų pirma devintojo dešimtmečio pradžioje ji nutraukė serijinę užtrauktukų gamybą, o po to daugeliui metų sudarė tiekimo sutartį su *Opti*“. Devintojo dešimtmečio pradžioje *Prym* grupė (pagal susitarimą, kurį [*William] Prym* vadino susitarimu dėl užtrauktukams skirtų grandinėlių tiekimo) nutraukė pagrindinės užtrauktukų sudedamosios dalies gamybą ir tapo nereikšminga

veikėja šioje rinkoje iki 1998 m. liepos 1 d. (visų pirma būdama Vokietijoje), kai *Prym Fashion* įgijo 50 % *Bonduel Sarl* užtrauktukų veiklos tam, kad ją sujungtų su ribota *Prym Fashion* veikla šioje srityje, sukuriant bendrą įmonę *Bonduel-Prym*, kurios pavadinimas po to, kai 2001 m. visą jos kapitalą įsigijo *Prym Fashion*, buvo pakeistas į *Éclair Prym*.

226) *Coats* manymu, [*William*] *Prym* teiginiai dėl *Hugenpoet* susitarimo yra neaiškūs ir nenuoseklūs. [*William*] *Prym* pripažino, kad nėra jokių rašytinių *Hugenpoet* susitarimo pėdsakų. Vis dėlto *Coats* neginčija to, kad [*William*] *Prym* nutraukė užtrauktukams skirtų grandinėlių gamybą, o tai, remiantis [*William*] *Prym* pranešimu, buvo padaryta pagal *Hugenpoet* susitarimą <...> ir reiškė jos pasitraukimo iš užtrauktukų gamybos sektoriaus pirmąjį etapą. Kaip ten bebūtų, Komisija pripažino, kad *Hugenpoet* susitarimo egzistavimo nepatvirtina jokie rašytiniai įrodymai. Tačiau ji mano, kad šis [*William*] *Prym* aprašytas įvykis parodo, kaip vystėsi padėtis galanterijos gaminių rinkoje ir kaip atsižvelgdamas į šį vystymąsi *Coats* ir [*William*] *Prym* mėgino koreguoti savo susitarimą dėl rinkų pasidalijimo. Šalia šio bendro galanterijos gaminių rinkos pasidalijimo, užtrauktukai buvo vienintelė sritis, kurioje jų veikla iš dalies sutapo (be adatų sektoriaus). Nė viena įmonė nevaidino svarbiausio vaidmens tose pačiose geografinėse rinkose. *Prym* grupė gamino ir platino užtrauktukus iš esmės Vokietijoje ir Austrijoje ir tik nedidelius jų kiekius kaimyninėse rinkose. *Coats* Austrijoje užtrauktukus pardavinėjo kartu su *Prym*, tačiau Vokietijoje prieš išigydamą *Opti* ji niekada negamino ir nepardavinėjo užtrauktukų.“

84 Iš ginčijamo sprendimo 226 konstatuojamosios dalies matyti, kad Komisija pripažino, jog *Prym* grupės prašymuose pasinaudoti 1996 m. ir 2002 m. pranešimais dėl bendradarbiavimo esančio teiginio dėl *Hugenpoet* susitarimo egzistavimo nepatvirtina joks rašytinis įrodymas. Tačiau ši aplinkybė, Komisijos manymu, parodo situacijos rinkoje ir abiejų atitinkamų įmonių tarpusavio ryšio vystymąsi. 1977 m. susitarimo sudarymo metu jų prioritetas buvo atskirti savo pagrindines rinkas (standieji galanterijos gaminiai – *William Prym*, siūlai – *Coats*), o užtrauktukų segmentas buvo viena iš dviejų sričių, kuriose jų veikla iš dalies sutapo.

85 Ieškovės argumentą, kad *William Prym* toliau gamino užtrauktukus, nes užtrauktukų juostų tiekimą taikant veiklos rangą ji grindė tik sąnaudomis ir tai nebuvo pasitraukimas iš užtrauktukų sektoriaus, iš dalies galėtų patvirtinti *Opti* ir *William Prym* sudaryta tiekimo sutartis, kuri baigė galioti 1999 m. kovo 31 d. Tačiau konstatuotina, jog, išskyrus ieškovės teiginį dėl *William Prym* užtrauktukų gamybos veiklos tęstinumo, bylos medžiagoje nėra įrodymų, leidžiančių patvirtinti, kad ši veikla buvo tęsiama.

86 Dėl *Prym* grupės pareiškimų įrodomosios galios pati Komisija pripažįsta, kad jų negalima laikyti aštuntajame dešimtmetyje sudaryto rinkų pasidalijimo susitarimo pakankamu įrodymu. Tačiau ji teigia, kad netgi neatsižvelgiant į *Hugenpoet* susitarimą negalima paneigti aštuntajame dešimtmetyje sudaryto rinkų pasidalijimo susitarimo egzistavimo. Ji priduria, kad *Hugenpoet* susitarimo egzistavimas taip pat yra tikėtinas, atsižvelgiant į *Prym* grupės kritiką *Opti* įgijimo atžvilgiu. Net jeigu susitarimo egzistavimo nepatvirtino pažeidimo laikotarpio įrodymai, *Prym* grupės pareiškimas šiuo klausimu apima laikotarpį (devintasis dešimtmetis), kurio atžvilgiu Komisija mano turinti pakankamai pažeidimą patvirtinančių įrodymų. Be to, atsižvelgiant į tai, kad *Prym* grupės parodymai yra patikimi kitais aspektais ir prieštarauja šios grupės interesams, taip pat nėra pagrindo abejoti jų patikimumu, kiek tai susiję su tokio susitarimo egzistavimu.

– Dėl 1988 m. lapkričio 9 d. stebėtojų tarybos susitikimo (ginčijamo sprendimo 227–230 konstatuojamosios dalys)

87 Ieškovė iš esmės tvirtina, kad Komisija klaidingai aiškino 1988 m. lapkričio 9 d. *William Prym* stebėtojų tarybos susitikimo protokolą ir teigė, kad jame pateikiama užuomina apie 1977 m. susitarimą. Jos manymu, tai veikiausiai yra užuomina apie ataskaitą, parengtą *William Prym* prašymu (žr. ginčijamo sprendimo 227 ir 230 konstatuojamąsias dalis). Nebuvo pateikta jokių patikimų *Hugenpoet* susitarimo egzistavimo įrodymų. Todėl laikotarpyje, per kurį tariamai nepertraukiamai buvo taikomas 1977 m. susitarimas, yra daugiau kaip vienuolikos metų tarpas.

88 Šioje byloje kalbama apie 1988 m. lapkričio 9 d. D. P. kalbą, *William Prym* stebėtojų tarybai pasakytą praėjus nedaug laiko po to, kai *Coats* įsigijo užtrauktukų gamintoją *Opti*.

89 Iš šios kalbos matyti, jog D. P. kaltina B., kuris yra *Coats* generalinis direktorius ir *William Prym* stebėtojų tarybos narys, tuo, kad jis nesilaikė *Coats* įsipareigojimų *William Prym* atžvilgiu, kai nusipirko *Opti* su ja nepasitaręs, o tai prieštarauja raštu išdėstytiems *William Prym* interesams.

– Dėl 1991 m. gruodžio 12 d. *William Prym* rašto (ginčijamo sprendimo 231 konstatuojamoji dalis)

90 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija neatsižvelgė į 1991 m. gruodžio 12 d. *William Prym* raštą, iš kurio galima suprasti, jog 1977 m. susitarimo turinį galėjo žinoti tik du asmenys ir kad jiems atitinkamai mirus ir išėjus į pensiją (B. ir E. F.), šis susitarimas *William Prym* vadovams perduotas nebuvo. Ieškovė teigia, kad šiame rašte pateikta nuoroda į 1975 m. sudarytą susitarimą iš tikrųjų yra nuoroda į 1975 m. lapkričio 16 ir 17 d. Štolberge vykusį susitikimą. Ieškovė pažymi, kad teisėtą įsipareigojimą nekonkuruoti Komisija taip pat klaidingai aiškino byloje, kurioje buvo priimtas 2004 m. spalio 26 d. Sprendimas C(2004) 4221 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnį (Byla COMP/F-1/38.338 – PO/Adatos). Toje byloje *Coats* kaip išimtinę *Entaco* pirkėją saugojo pastarajai duotas įsipareigojimas nekonkuruoti jos pagrindinėse pardavimo teritorijose. Komisija padarė išvadą, kad tai yra rinkų pasidalijimas, tačiau šio sprendimo 35 punkte minėtame Sprendime *Coats* Teismas panaikino šią išvadą ir konstatavo, kad tai yra teisėta apsaugos priemonė. Konkrečiai kalbant, ieškovė pateikia nuorodą į minėto sprendimo 150 punktą.

91 Ginčijamo sprendimo 231 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„*Coats* cituoja Komisijos tyrimo medžiagoje esantį 1991 m. gruodžio 12 d. raštą. Iš jo matyti, kad raštą veikiausiai parengė A. iš [*William*] *Prym*, nes rašto viršutiniame kampe yra inicialai „vA“. Pirmoje dokumento pastraipoje pateikiama aiški nuoroda į 1975 m. derybas dėl prekių platinimo susitarimo ir geografinių teritorijų pasidalijimo tarp [*William*] *Prym* ir *Coats*. Derybininkai buvo B. (iš *Coats* pusės) ir E. F. (iš [*William*] *Prym* pusės). *Coats* šį dokumentą cituoja norėdama pagrįsti savo argumentą, kad 1977 m. susitarimo, net jeigu jis buvo sudarytas, tekstas liko tik derybininkų, t. y. B. ir E. F., rankose. Šis įrodymas aiškiai parodo, kad egzistavo rinkos pasidalijimo susitarimas, kuriuo [*William*] *Prym* ir *Coats* pasidalijo rinkas. Atkreipdama Komisijos dėmesį į šį įrodymą *Coats* prieštarauja savo anksčiau pateiktiems argumentams, kad toks susitarimas neegzistavo. Be to, tai, kad 1991 m. šio susitarimo tekstą turėjo tik B. ir E. F., nebūtinai reiškia, jog juos pakeitę asmenys apie jo egzistavimą nežinojo. 1991 m. gruodžio 12 d. rašte aiškiai minimas rinkų pasidalijimo susitarimas, kurio egzistavimas nebuvo slaptas. Taigi 1991 m. jau buvo daugiau asmenų, žinojusių apie tokio susitarimo egzistavimą. Kaip ten bebūtų, 232–234, 237, 239, 240 ir 242 konstatuojamosiose dalyse išnagrinėti dokumentai įrodo, kad [*William*] *Prym* ir *Coats* tarpusavio santykiai, netgi po to, kai B. ir E. F. nustojo būti šių dviejų įmonių vadovais, tebebuvo susiję su rinkų pasidalijimu.“

92 Iš 1991 m. gruodžio 12 d. rašto matyti, kad po B. ir E. F. derybų 1975 m. buvo sudarytas rinkų pasidalijimo susitarimas kaip glaudaus bendradarbiavimo sąlyga. Be to, anot šio rašto autoriaus, šių derybų rezultatas buvo užrašytas konfidencialiame dokumente, kurį turėjo tik patys derybininkai. Galiausiai antroje minėto rašto pastraipoje A. pažymi, kad, jo nuomone, pagrindinis susitarimo elementas buvo pareiškimas, kuriuo *William Prym* įsipareigojo tiesiogiai ar netiesiogiai nesiiinti komercinės veiklos siuvimo ir siuvinėjimo siūlų srityje, o *Coats* įsipareigojo, be išimties, kuri jau buvo toleruojama NIL ir bendrovės *Linhas Corrente Ltda Brasil* atveju, tiesiogiai ar netiesiogiai nevykdyti komercinės veiklos standžiųjų galanterijos gaminių srityje.

93 Todėl su ieškovės argumentu, kad 1977 m. susitarimo turinį galėjo žinoti tik du asmenys ir vėliau, jiems atitinkamai mirus ir išėjus į pensiją, jis nebuvo perduotas *William Prym* vadovams, negalima sutikti, nes nustatyta, kad 1991 m. gruodžio 12 d. bent jau rašto autorius žinojo apie tokio susitarimo egzistavimą ir jo turinį.

94 Kalbant apie ieškovės argumentą, kad šiame rašte pateikta nuoroda į 1975 m. sudarytą susitarimą iš tikrųjų yra nuoroda į 1975 m. lapkričio 16 ir 17 d. Štolberge įvykusį susitikimą, paprasčiausiai reikia pažymėti, jog tai, kad susitarimas galėjo būti sudarytas žodžiu 1975 m. ir patvirtintas šio susitikimo protokole, nepaneigia to, kad šis susitarimas vėliau 1977 m. buvo užrašytas ant popieriaus (taip pat žr. šio sprendimo 67 punktą).

– Dėl 1993 m. vasario 11 d. susitikimo (ginčijamo sprendimo 232 konstatuojamoji dalis)

95 Anot ieškovės, Komisija klaidingai manė, jog 1993 m. vasario 11 d. J. G., kuris atstovavo *William Prym*, parodymuose daroma nuoroda į rinkų pasidalijimo susitarimą, nors Teismas buvo nusprendęs, kad šis pareiškimas nebuvo susijęs su *Coats* ir kad Komisija neįrodė „susitikimo antikonkurencinio pobūdžio“, ir juo labiau pareiškime nėra daroma nuoroda į 1977 m. susitarimą (šio sprendimo 35 punkte minėto Sprendimo *Coats* 91 punktas).

96 Per posėdį Komisija turėjo pažymėti, kad šio sprendimo 35 punkte minėto Sprendimo *Coats* 91 punkte Teismas atitinkamą susitikimą išnagrinėjo atskirai, nes tuo metu jis neturėjo tam tikros informacijos, kurią turi dabar, ir dėl to minėtame sprendime jis turėjo konstatuoti, jog susitikimas neturėjo antikonkurencinio tikslo.

97 Iš ieškovės argumento matyti, kad ji neginčija nei susitikimo turinio, nei to, jog ji jame dalyvavo. Tačiau ji teigia, kad, pirma, Komisija tinkamai neįrodė šio susitikimo antikonkurencinio pobūdžio ir, antra, ji ginčija tai, kaip Komisija aiškino J. G. parodymus.

98 Dėl pirmojo teiginio reikia pažymėti, kad iš 1993 m. vasario 11 d. susitikimo protokolo 11 punkto matyti, jog J. G. užsimena apie *Coats* ir *William Prym* santykių ištakas – pastaroji bendrovė buvo laikoma atsakinga už standžiuosius galanterijos gaminius. Anot jo, *Coats* buvo moraliai įsipareigojusi išspręsti tuometinę NIL situaciją, kad galiausiai galėtų įvykdyti pirminį projektą, pagal kurį *Coats* turėjo kontroliuoti galanterijos gaminių gamybą ir palikti *William Prym* standžiųjų galanterijos gaminių tiekimą.

99 Kalbant apie šio sprendimo 35 punkte minėto Sprendimo *Coats* 91 punktą, reikia priminti, kad Teismas jame išnagrinėjo *William Prym* ir *Entaco* tarpusavio susitarimus adatų sektoriuje, kurių *Coats* tiesiogiai nebuvo pasirašiusi. *Entaco* ir *William Prym* pasirašė bendrąjį susitarimą ir jis įsigaliojo 1994 m. rugsėjo 10 d. Šį susitarimą šalys sudarė tam, kad būtų nupirkta NIL (kuri anksčiau priklausė *Coats Holdings*) pakavimo ir baigiamųjų darbų veikla, ir jis įsigaliojo šio pirkimo dieną. Toje byloje Teismas padarė išvadą, kad 1993 m. vasario 11 d. susitikimo antikonkurencinis pobūdis nebuvo neginčijamai įrodytas, visų pirma dėl to, kad sakiny s „*Coats* buvo moraliai įsipareigojusi sutvarkyti faktinę [NIL] situaciją“ buvo gana neaiškus vykdant veiklos pardavimą ir nebūtinai reiškė rinkos pasidalijimą, nes jis taip pat galėjo reikšti, kad *Coats*, užuot pardavusi NIL bendrovei *Entaco*, turėjo sutikti su ankstesniu *William Prym* pasiūlymu. Teismas tame sprendime taip pat pažymėjo, kad likusi protokolo dalis nėra reikšminga.

100 Dėl antrojo teiginio reikia priminti, kad iš J. G. pareiškimo, pateikto nagrinėjamo susitikimo protokole, aiškinamo kartu su 1977 m. susitarimo sąlygomis (žr. šio sprendimo 65 punktą), matyti, kad šiuo susitarimu kiekvienai šaliai tebebuvo nustatyta pareiga neiti į kitos susitarimo šalies rinkas. Tai, beje, yra priešastis, dėl kurios Komisija rėmėsi šiuo raštu (žr. ginčijamo sprendimo 232 konstatuojamąją dalį).

– Dėl *Coats* nustojimo dalyvauti *William Prym* kapitale (ginčijamo sprendimo 233–236 konstatuojamosios dalys)

101 Ieškovė iš esmės teigia, jog Komisija neatsižvelgė į tai, kad 1995 m. susitarimas dėl bendradarbiavimo ir 1997 m. rugsėjo mėn. bendrasis susitarimas (toliau – 1997 m. bendrasis susitarimas) buvo svarbus posūkis *Coats* ir *William Prym* tarpusavio santykiuose ir kad jie būtų buvę pertekliniai, jei būtų vyravę 1977 m. susitarimas.

102 Pirma, ieškovė mano, kad *Coats* ir *William Prym* tarpusavio komerciniai santykiai radikaliai pasikeitė po to, kai 1994 m. pabaigoje *Coats* pardavė savo turimą *William Prym* kapitalo dalį. Antra, dėl 1996 m. birželio 11 d. susitikimo (žr. ginčijamo sprendimo 233 konstatuojamąją dalį) ji teigia, kad jis susijęs tik su bendradarbiavimu prekių platinimo srityje. Konkrečiai kalbant, ji nurodo paskyrimo išimtinu platintoju loginę pasekmę, t. y. pareigą negaminti ir neplatinti konkuruojančių produktų. Trečia, dėl ginčijamo sprendimo 234 ir 236 konstatuojamosiose dalyse išplėtos Komisijos teorijos, pagal kurią 1997 m. bendrasis susitarimas patvirtina, kad „*Coats* ir [*William*] *Prym* toliau veikė laikydamosi rinkų pasidalijimo principo ir naudodamos nekonkuravimo strategijas“, ieškovė mano, jog Komisija nepateikė jokių įrodymų dėl priežastinio ryšio tarp minėto bendrojo susitarimo ir 1977 m. susitarimo. Ieškovė daro išvadą, kad visa tai, kas galėjo būti praeityje, buvo pakeista ribotu bendradarbiavimo susitarimu dėl prekių platinimo privatiems asmenims skirtose rinkose.

103 Ginčijamo sprendimo 233 konstatuojamoji dalis suformuluota taip:

„1994 m. gruodžio mėn. *Coats* parduoda *Prym* šeimai savo turimą *William Prym* kapitalo dalį; šis pardavimas įvyko 1994 m. gruodžio 31 d. Remiantis [*Prym* grupės prašymais pasinaudoti 1996 m. ir 2002 m. pranešimais dėl bendradarbiavimo], *Coats* ir [*William*] *Prym* tarpusavio bendradarbiavimas Europos rinkoje 1995 m. vasario mėn. yra reguliuojamas ir abi šalys sutinka, kad jų interesus atitiktų šio bendradarbiavimo pratęsimas. Vis dėlto *Prym* grupė nepateikė kitos informacijos apie konkrečias šio sandorio sąlygas. 1996 m. birželio 11 d. [*William*] *Prym* ir *Coats* susitiko Štolberge <...>. Per tą susitikimą D. G. iš *Coats* pareiškė:

„[Bendrovės] *Coats Craft* prekių platinimo strategija Europoje – kiek įmanoma bendradarbiauti su tokiais dideliais prekių ženklų pažymėtų produktų tiekėjais, kaip [*William*] *Prym* ir neįvesti savo prekių ženklų. Jei bus sukurta partnerystės sistema, *Coats* atšauks savo prekių ženklus“.

104 Ginčijamo sprendimo 234 konstatuojamąją dalimi Komisija siekia įrodyti, kad po 1995 m., *Coats* pardavus savo turimą *William Prym* kapitalo dalį, abi įmonės toliau veikė laikydamosi rinkų pasidalijimo principo ir naudodamos nekonkuravimo strategijas. Šią išvadą patvirtino *Prym* grupė.

105 *Prym* grupės prašymo pasinaudoti 2002 m. pranešimu dėl bendradarbiavimo 9 punkte teigiama:

„Šiuo susitarimu [*William*] *Prym* norėjo užtikrinti savo produktų prekybos, naudojant *Coats* pardavimo grandines, saugumą. Bendrasis susitarimas reglamentuoja tiek pramoninį, tiek komercinį bendradarbiavimą. Savo ruožtu *Coats* buvo suinteresuota per brangią savo prekybos sistemą pardavinėti kitus produktus. Ji buvo ypač suinteresuota įsitvirtinusiais [*William*] *Prym* prekių ženklų pažymėtais produktais.“

106 Ieškovė tvirtina, kad šis susitarimas buvo pasirašytas 1997 m. rugsėjo 3 d. ir juo buvo sukurta didelė galanterijos gaminių, skirtų vartojimo rinkai, bendro prekių platinimo sistema (žr. ginčijamo sprendimo 235 konstatuojamąją dalį). Ji teigia, kad priežastis, dėl kurių reikėjo 1997 m. bendrojo susitarimo, būtų sunku suprasti, jei 1977 m. susitarimas būtų toliau taikomas, nes pastarajame susitarime „buvo įtvirtintas principas, kad nė viena iš dviejų šalių neplatins konkuruojančių kitos šalies produktų“ (žr. jos atsakymą į papildomą pranešimą apie kaltinimus).

107 1997 m. bendrojo susitarimo 5 punktas suformuluotas taip:

„Susitarimas apima standžiuosius galanterijos gaminius ir elastingus produktus, neatsižvelgiant į tai, ar jie yra pagaminti ar tiekiami, supakuotus ir paženklintus [bendrovės] *Prym Consumer* prekių ženklų, taip pat siūlus ir su jais susijusius aksesuarus, neatsižvelgiant į tai, ar šie gaminiai yra pagaminti ar tiekiami, paženklintus *Coats* prekių ženklų, taip pat kitus produktus, atitinkamai skirtus tam tikroms rinkoms.“

108 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, pirma, Komisijos manymu, raštas, susijęs su 1996 m. birželio 11 d. susitikimu, ir 1997 m. bendrojo susitarimo pasirašymas savaime neįrodo kartelio egzistavimo, bet jie neįrodo ir to, kad *Coats* iš jo pasitraukė.

- 109 Antra, ginčijamo sprendimo 236 konstatuojamojoje dalyje Komisija teigė, jog 1977 m. susitarime buvo numatyta, kad, pirma, *Coats* ir *Prym Consumer* sudarys išimtinės tiekimo ir prekių platinimo sutartis dėl atitinkamų savo produktų, t. y. dėl *Prym Consumer* gaminamų standžiųjų galanterijos gaminių ir *Coats* gaminamų kitų galanterijos gaminių, ir, antra, bendrajame susitarime bus nustatytos šalių produktų bendros prekių platinimo taisyklės, tačiau nebus reglamentuojama konkuruojančių produktų gamyba ar prekių platinimas.
- 110 Tačiau reikia pažymėti, kad antra išvada yra klaidinga, nes iš bendrojo susitarimo 5 punkto, cituojamo šio sprendimo 107 punkte, matyti, jog šis susitarimas taip pat apėmė konkuruojančių produktų (*William Prym* gaminamų standžiųjų galanterijos gaminių ir *Coats* gaminamų siūlų bei kitų aksesuarų), taip pat kitų specifinių produktų išimtinį prekių platinimą.
- 111 Vis dėlto Komisija teisingai pažymi, kad nuo pirminio 1977 m. susitarimo pasidalyti rinką praėjo 20 metų ir kad buvo sudarytas naujas susitarimas po to, kai, *Coats* pardavus turimą *William Prym* kapitalo dalį, pasikeitė abiejų įmonių prekybos santykiai.

– Dėl *William Prym Bonduel* įsigijimo ir 1998 m. liepos 15 d. susitikimo (ginčijamo sprendimo 237–245 konstatuojamosios dalys)

- 112 Anot ieškovės, Komisija klaidingai manė, kad 1998 m. liepos 15 d. Štolberge vykusio susitikimo protokole pateikiama nuoroda į 1977 m. susitarimą. Ieškovės manymu, jame kalbama tik apie *William Prym* ir *Opti* sudarytą užtrauktukų juostų tiekimo susitarimą (žr. šio sprendimo 81 punktą) ir 1997 m. bendrąjį susitarimą.
- 113 Per posėdį ieškovė priminė, jog pati Komisija šiame procese pripažino, kad nė vienas su šiuo susitikimu susijęs raštas neįrodo kartelio egzistavimo. Taigi Komisijos įrodymai, susiję su laikotarpiu po 1995 m., yra grindžiami vienintelio susitikimo, t. y. įvykusio 1998 m. liepos 15 d., raštais.
- 114 Anot ieškovės, jos pateikti ranka rašyti užrašai yra daug išsamesni nei spausdinimo mašinėle rašytas raštas, susijęs su tuo pačiu susitikimu, ir, priešingai nei šis raštas, buvo užrašyti minėto susitikimo metu. Dėl rašto patikimumo ieškovė pabrėžia, kad šiame A. P. rašte nėra pažodžiui pateikiama M. F. kalba. Be to, antrame davus priesaiką padarytame pareiškime M. F. pateikė visiškai tikėtiną ir pagrįstą pastabų, kurias jis jame išdėstė, paaiškinimą.
- 115 Iš ginčijamo sprendimo 237–245 konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija rėmėsi, pirma, 1998 m. liepos 15 d. susitikimo protokolu ir, antra, *Prym* grupės prašymais taikyti 1996 m. ir 2002 m. pranešimus dėl bendradarbiavimo.
- 116 2001 m. lapkričio 7 d. rašomąja mašinėle rašytame rašte dėl 1998 m. liepos 15 d. pokalbio su M. F, kurį pasirašė A. P., teigiama:

„M. F. apskritai kalbėjo apie *Bonduel Prym* bylą. Jis išreiškė savo nusivylimą tuo, kad informacija jam buvo perduota pavėluotai. Jis kritikavo būtent tai, kad per bendruosius susitikimus A. P. su užtrauktukais susijusių problemų neaptarė su *Coats Opti* ir kad mums nepranešė, jog susitarimas nebegalioja.

<...>

Tai, kad, 1988 m. įsigijusi *Opti*, [*William*] *Prym* taip pat buvo neįtraukta į [derybas], nebuvo paminėta.

<...>

M. F. iškėlė klausimą, ar *Prym* galėtų numatyti veiksmų laisvę šiame pramonės sektoriuje, kad *Coats* galėtų įeiti į sagų-spaudžių rinką, o [*William*] *Prym* – į siūlų rinką. Į šį klausimą turi būti atsakyta aiškiai ir tiesiai“.

117 Anot Komisijos, tai parodo, jog, pirma, *Coats* į šį įgijimą reagavo taip pat, kaip *William Prym* reagavo į tai, kad 1988 m. *Coats* įsigijo *Opti* (žr. šio sprendimo 89 punktą). Atitinkamos jų reakcijos patvirtina šių dviejų įmonių sudaryto tęstinio kartelio, grindžiamo 1977 m. susitarimu, egzistavimą (žr. ginčijamo sprendimo 238 konstatuojamąją dalį). Antra, remiantis tuo darytina išvada, kad M. F. kalbėjo apie rinkų pasidalijimą, nustatytą 1977 m. susitarimu (žr. ginčijamo sprendimo 243 konstatuojamąją dalį). Trečia, tai reiškia, kad pirminio abiejų įmonių rinkų pasidalijimo (viena vertus, standieji galanterijos gaminiai ir, kita vertus, kiti galanterijos gaminiai) jos tebesilaikė (žr. ginčijamo sprendimo 245 konstatuojamąją dalį).

118 1998 m. liepos 15 d. susitikimo protokolas, kuriame kalbama apie tai, kad ten neturėjo būti konkuruojama dėl kainų su *Opti*, šią išvadą patvirtina. Maža to, iš to paties šio protokolo fragmento matyti, kad *William Prym* nebuvo suinteresuota konkuruoti su *Opti*, ypač dėl kainų. Taigi *William Prym* siūlė aptarti su užtrauktukais susijusį sprendimą ir esamus susitarimus. Be to, buvo teigiama, kad atitinkamoms įmonėms reikia pradėti strateginį dialogą.

119 Minėto protokolo 4 punktas suformuluotas taip:

„Buvo aptartas *Coats* ir [*William*] *Prym* skėtinis susitarimas <...>

Abi šalys paaiškino, kad įgyvendindamos šį skėtinį susitarimą jos patirs didelių išlaidų, susijusių su sudarytų susitarimų nutraukimu, organizacijos modelio pakeitimu ir naujų struktūrų sukūrimu.“

120 Anksčiau minėti įrodymai patvirtina Komisijos išvadą, kad abi įmonės, per šį laikotarpį keletą kartų pasikeitus jų santykiams, užtrauktukų rinkoje pradėjo susidurti su problemomis, susijusiomis su šiuo bendru produktu. Tačiau nepaisant to, kad užtrauktukų rinkoje jos buvo konkurentės, jos toliau laikėsi savo moralinio įsipareigojimo nekonkuruoti ir aiškiai pareiškė, jog nėra suinteresuotos konkuruoti dėl kainų šioje rinkoje.

121 Kalbant apie davus priesaiką pateiktus 2006 m. balandžio 24 d. M. F. parodymus, pažymėtina, kad tai yra pareiškimas, kurį ieškovės atstovas parengė siekdamas sušvelninti jos atsakomybę už konstatuotą pažeidimą ir todėl tai nesumažina per patikrinimus surastų dokumentų ir dėl jų pateiktų paaiškinimų įrodomosios galios (šio sprendimo 47 punkte minėto Sprendimo *Lafarge prieš Komisiją* 379 punktas).

122 Kalbant apie ieškovės teiginį, kad tuo metu ji nepateikė jokių garantijų, susijusių su konkurencija dėl kainų, reikia konstatuoti, jog ji vis dėlto neginčija to, kad *Prym* grupė aiškiai pateikė tokią garantiją. Bet kuriuo atveju, nors 1998 m. liepos 15 d. susitikimo protokolo savaiame nepakanka pažeidimui įrodyti, į jį tikrai galima atsižvelgti kaip į įrodymą bendrai vertinamoje šio sprendimo 38–40 punktuose nurodytoje tikslių ir nuoseklių požymių visumoje.

123 Dėl ieškovės argumento, kad pati Komisija per šį procesą pripažino, jog joks su 1998 m. liepos 15 d. susitikimu susijęs raštas neįrodo kartelio egzistavimo, reikia konstatuoti, kad savo rašytinėse pastabose Komisija tik pažymėjo, jog šie dokumentai savaiame neįrodo kartelio egzistavimo, bet ir nepatvirtina to, kad ieškovė iš jo pasitraukė.

– Dėl kaltę paneigiančių įrodymų

124 Ieškovė teigia, kad Komisija neatsižvelgė į tam tikrus kaltę paneigiančius įrodymus, susijusius su rinkų pasidalijimo susitarimo egzistavimu:

— pirma, 1989 m. rugpjūčio 1 d. *Coats* ir *William Prym* susitikimo protokolą,

— antra, 1989 m. rugsėjo 11 d. J. G. (iš *William Prym*) ir R. H. (iš *Coats*) susitikimo protokolą,

— trečia, tai, kad penki iš šešių *Coats* vadovų, per pastarąjį dešimtmetį atsakingų už šį sektorių, davė priesaiką pareiškė, jog jie nežino apie 1977 m. susitarimą, nebuvo apie jį informuoti ir niekada nesielgė taip, tarsi toks rinkų pasidalijimo susitarimas egzistuotų.

125 Dėl pirmojo įrodymo reikia pažymėti, kad 1989 m. rugpjūčio 1 d. susitikimo protokole, kurį parengė R. H. iš *Coats*, teigiama:

- „[2]) c) skyrius „Europos vartotojas“ kaip vieną iš savo tikslų nurodė tikslą „Europoje tapti pagrindiniu visų produktų, priklausančių amatų kategorijai, visos gamos tiekėju ir platintoju“; ši kategorija apima siuvimo siūlus, amatams naudojamus siūlus, sąsagas, standžiuosius galanterijos gaminius, galanterijos gaminius iš tekstilės, siuvimo reikmenis ir t. t.
- d) geriausia tai būtų padaryti kartu su [William] Prym, o ne konfrontuojant su [William] Prym <...>
- e) E. F. nurodė, kad *Coats* strategija (apibūdinta šio protokolo c punkte) nesiskiria nuo tos, kuria buvo grindžiamas pirminio 1976 m. sprendimo priėmimas, t. y. – kad *Coats* turi būti išimtinė [William] Prym prekių platintoja pasaulyje ir tai sustiprintų *Coats* 25 % [William] Prym kapitalo dalies įsigijimas.

<...>

Susitikimas baigėsi abipusiu susitarimu dėl to, kad konkretūs *Coats* ir *Prym* [grupių dvišalio] bendradarbiavimo aspektai bus išnagrinėti vėliau, laikantis tam tikrų kriterijų:

Savo nagrinėjimą turėtume apriboti Europa.

Turėsime išnagrinėti abipusių išimtinių teisių klausimą, t. y. tai, kad *Coats* bus išimtinė prekių platintoja ir pardavinės tik [William] Prym produktus, priklausančius standžiųjų galanterijos gaminių gamai.

Turėsime išspręsti specifines „problemas“–

NIL

Opti : [William] Prym – užtrauktukai

„Pasaulinės kainos“ sąnaudų Vokietijoje atžvilgiu, t. y. ar Štolbergas yra tinkama ilgalaikė gamybos bazė visiems produktams?“

126 Anot ieškovės, iš šio protokolo matyti, kad, jei 1977 m. susitarimas būtų galiojęs, visiškai nebūtų reikėję išnagrinėti galimybės suteikti abipuses išimtines teises. Tai visiškai dubliuotų darbą, nes *Coats* jau buvo uždrausta platinti konkuruojančius [William] Prym galanterijos gaminius iš metalo.

127 Reikia konstatuoti, kad 1989 m. rugpjūčio 1 d. susitikimo protokolo 2 punkto e papunktyje E. F. primena, jog c papunktyje *Coats* pasiūlyta strategija nesiskiria nuo to, kuo buvo grindžiamas pradinis 1976 m. sprendimas, t. y. *Coats* tampa išimtinė *William Prym* prekių platintoja pasaulyje ir taip įgyja 25 % *William Prym* kapitalo.

128 1989 m. rugpjūčio 1 d. susitikimo dalyviai sutarė išnagrinėti abipusių išimtinių teisių principą, pagal kurį *Coats* būtų išimtinė prekių platintoja ir standžiųjų galanterijos gaminių sektoriuje pardavinėtų tik *William Prym* produktus. Be to, reikėjo išspręsti tam tikras problemas, kaip antai *Opti/William Prym* situacija. Šiuo klausimu reikia priminti, jog *William Prym* mano, kad įgydama *Opti Coats* neįvykdė savo įsipareigojimų šioje srityje (žr. šio sprendimo 89 punktą).

129 Tai, kad praėjus dešimčiai metų po rinkų pasidalijimo susitarimo dviems įmonėms kilo poreikis sudaryti naują susitarimą, nepaneigia pradinio susitarimo egzistavimo. Naujasis susitarimas visų pirma leido atsižvelgti į per šį dešimtmetį įvykusius pokyčius, o dalyviai galėjo išsamiau išnagrinėti išimtinio platinimo klausimą ir išspręsti tam tikras problemas, kaip antai *Coats* vykdomą *Opti* įgijimą.

- 130 Dėl antrojo įrodymo reikia pažymėti, jog 1989 m. rugsėjo 11 d. susitikimo protokolo 10 punktas „Jungtinė Karalystė“ parodo, kad, pirma, ieškovė jau buvo atstovaujama Anglijos standžiųjų galanterijos gaminių rinkoje ir turėjo ambicijų vystyti naują prekių ženklą „Stitchpoint“. Antra, įgijusi bendrovė *Tootal*, *Coats* turės papildomą standžiųjų galanterijos gaminių prekių ženklą Jungtinėje Karalystėje. Diskusijose dėl NIL taip pat buvo iškeltas *William Prym* užtrauktukų gamybos klausimas.
- 131 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad citata, į kurią ieškovė pateikia nuorodą, yra susijusi tik su padėtimi Jungtinėje Karalystėje. Ieškovė jau buvo atstovaujama šioje rinkoje nuo aštuntojo dešimtmečio, taigi – sudarant pradinį susitarimą. Todėl naujo prekių ženklo įvedimas ir *Tootal* įgijimas nepakeitė nei abiejų įmonių tarpusavio santykių, nei jų abipusių pareigų. Dėl šios priežasties tai, kad *Coats* išlaikė ir sustiprino savo padėtį Jungtinės Karalystės rinkoje, šiuo atveju neturi įtakos kartelio egzistavimui ir įgyvendinimui.
- 132 Dėl trečiojo įrodymo, t. y. penkių iš šešių *Coats* vadovų parodymų, reikia priminti, kad nors tai yra ieškovės atstovų parengti parodymai, kuriais siekiama sumažinti jos atsakomybę už konstatuotą pažeidimą, tai savaime nepašalina tokios jų pozicijos reikšmės. Tačiau reikia pažymėti, kad tai taip pat nesumažina per patikrinimus surastų dokumentų ir su šiais dokumentais susijusių paaiškinimų įrodomosios galios (šio sprendimo 47 punkte minėto Sprendimo *Lafarge prieš Komisiją* 379 punktas).

– Išvada

- 133 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad 1977 m. susitarimas turi įrodomosios galios tam, kad atsižvelgiant į Komisijos nurodytą tikslų ir nuoseklių požymių visumą (žr. šio sprendimo 38–40 punktus) būtų patvirtinti tam tikri esminiai A. P. parodymų teiginiai, susiję su susitarimo dėl galanterijos gaminių rinkos pasidalijimo, neleidžiančio *Coats* grupei įeiti į Europos „kitų tipų sąsagų“ rinką, o *Prym* grupei į – Europos siūlų rinką, egzistavimu. Šią išvadą taip pat patvirtina kitos faktinės aplinkybės, kurios buvo išnagrinėtos anksčiau. Pirma, reikia įvertinti visus per patikrinimus surastus dokumentus, t. y. 1977 m. balandžio 12 d. laišką, 1993 m. vasario 11 d. susitikimo protokolą, 1996 m. birželio 11 d. susitikimo protokolą, 1997 m. bendrąjį susitarimą, 2001 m. lapkričio 7 d. spausdinimo mašinėlė A. P. rašytą raštą, susijusį su 1998 m. liepos 15 d. įvykiu pokalbiu su M. F., ir 1998 m. liepos 15 d. susitikimo protokolą. Antra, svarbu pabrėžti tai, kad juos taip pat patvirtina dokumentai, pridėti prie *Prym* grupės prašymų leisti pasinaudoti 1996 m. ir 2002 m. pranešimais dėl bendradarbiavimo, t. y. 1977 m. susitarimo kopija, 1988 m. lapkričio 9 d. D. P. kalbos ištrauka ir 1991 m. gruodžio 12 d. A. parengtas raštas. Visi šie dokumentai liudija, kad glaudūs santykiai, kurie siejo atitinkamas įmones laikotarpiu po 1975 m. ir 1977 m. susitarimų, tęsėsi ir kad kartais šie santykiai buvo koreguojami kitais susitarimais, kaip antai 1990 m. tiekimo susitarimas ir 1997 m. bendrasis susitarimas.
- 134 Kalbant apie tai, ar remiantis šiais įrodymais galima nustatyti pažeidimo, kuriuo kaltinama ieškovė, trukmę, reikia priminti, kad įprasta, jog antikonkurencinius veiksmus ir susitarimus apimanti veikla vykdoma paslapčia, susitikimai vyksta slaptai (dažniausiai trečiosiose šalyse) ir parengiama kuo mažiau su tuo susijusių dokumentų. Net jeigu Komisija ir randa dokumentų, aiškiai rodančių neteisėtą ryšį tarp ūkio subjektų, pavyzdžiui, susitikimų protokolų, jie paprastai yra tik fragmentiški bei pavieniai, todėl tam tikras aplinkybes dažnai reikia nustatyti naudojant dedukcijos metodą. Daugeliu atvejų tai, ar egzistuoja antikonkurencinių veiksmų ar susitarimų, turi būti nustatoma remiantis tam tikrais sutapimais ir nuorodomis, kurie, nagrinėjami kartu ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas (žr. šio sprendimo 42 punktą).
- 135 Iš šio ieškinio pagrindo analizės matyti, jog ieškovė nepateikė pakankamų įrodymų ar alternatyvaus įtikinančio paaiškinimo, kad būtų paneigti ginčijamame sprendime nurodyti dokumentiniai įrodymai, iš kurių matyti priešingai – kad ji dalyvavo sudarant dvišalį rinkos pasidalijimo susitarimą su *Prym* grupe.
- 136 Todėl reikia konstatuoti, kad ginčijamame sprendime Komisija tinkamai įrodė ieškovės dalyvavimą darant nagrinėjamą pažeidimą pagal šio sprendimo 38–51 punktuose primintas taisykles ir nepadarė akivaizdžių vertinimo klaidų, kuriomis ji kaltinama šiame ieškinyje. Taigi pirmasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

- 137 Toliau Teismas laiko tinkamu iš pradžių išnagrinėti trečiąją ieškinio pagrindą, susijusį su vieno tęstinio pažeidimo įrodymo nebuvimu, o po to antrąją ieškinio pagrindą, susijusį su Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 5 dalies pažeidimu, nes pažeidimo trukmė yra tiek neatsiejama jo dalis, kurios negalima atsieti nuo bet kokio pažeidimo konstatavimo, tiek viena iš sąlygų, reglamentuojančių baudžiamojo persekiojimo už tęstinį pažeidimą senaties terminą (šio sprendimo 47 punkte minėto Sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją* 21 punktas).

Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su vieno tęstinio pažeidimo įrodymų nebuvimu

Šalių argumentai

- 138 Ieškovė mano, kad Komisijai nepavyko įrodyti tęstinio pažeidimo, vykdyto nuo 1975 m. sausio mėn. iki 1998 m. liepos 15 d., kuris jai būtų leidęs skirti ieškovei baudą už pažeidimą, kuris tęsėsi 21 su puse metų. Ginčijamo sprendimo 339 ir 347 konstatuojamosiose dalyse Komisija pripažino, kad pažeidimas buvo vienas ir tęsėsi nuo 1977 m. sausio mėn. iki 1998 m. liepos mėn. ir teigė, kad rinkų pasidalijimo susitarimo vykdymas buvo įrodytas „keliais rašytiniais įrodymais, Komisijos surinktais per patikrinimus, pateiktais [*Prym grupės*] prašymuose [taikyti 1996 m. ir 2002 m. pranešimus dėl bendradarbiavimo], taip pat [*Prym grupės*] pateiktais rašytiniais įrodymais“.
- 139 Ieškovė mano, kad aptariamo įrodymo nagrinėjimas parodo dideles spragas laike, kurios yra per daug ilgos, kad Komisija galėtų įrodyti vieną tęstinį pažeidimą. Anot ieškovės, iš tikrųjų praėjo 21 metai nuo nepasirašyto neaiškios kilmės dokumento iki labai neaiškaus dokumento, parengto to paties parodymus pateikusių asmens. Jokie įrodymai neleidžia daryti išvados, kad 1977 m. susitarimas turėjo būti taikomas kelerius metus, nes jame visiškai nekalbama apie jo įgyvendinimo trukmę.
- 140 Dėl trukmės ir sąsajos tarp įvykių sekos ir vieno tęstinio pažeidimo Komisija primena, kad EB 81 straipsnio pažeidimą gali lemti ne tik atskiras veiksmas, bet ir veiksmų daugetas arba tęstinis elgesys. Anot jos, šio aiškinimo negalima užginčyti motyvuojant tuo, kad viena ar kelios šių veiksmų daugeto ar tęstinio elgesio sudedamosios dalys taip pat galėtų būti pripažintos atskiru minėtos nuostatos pažeidimu. Jei įvairiais veiksmais vykdomas „bendras planas“, nes siekiama vieno tikslo – iškreipti konkurenciją bendrojoje rinkoje, Komisija, remdamasi dalyvavimu darant pažeidimą, turi teisę pripažinti atsakomybę už tokius veiksmus juos įvertindama kartu. Kalbėdama apie tariamą pažeidimo įrodymų spragą laikotarpiu nuo 1978 m. iki 1990 m., Komisija mano turinti pakankamai dokumentinių įrodymų, patvirtinančių, kad nuo 1977 m. įmonės iš tikrųjų buvo pasidalijusios rinką.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 141 Pirmiausia reikia priminti, kad vieno pažeidimo sąvoka apima situaciją, kai kelios įmonės dalyvavo darant pažeidimą, kurį sudarė tęstinis elgesys siekiant vieno ekonominio tikslo – iškreipti konkurenciją arba atskiri pažeidimai, kuriuos tarpusavyje sieja tas pats tikslas (visų elementų bendras tikslas) ir tie patys subjektai (tos pačios įmonės, žinančios, kad dalyvauja siekdamos bendro tikslo) (šio sprendimo 41 punkte minėto Sprendimo *BPB prieš Komisiją* 257 punktas).
- 142 Toliau reikia pažymėti, kad EB 81 straipsnio 1 dalis gali būti pažeista ne tik atskiru veiksmu, bet ir veiksmų daugetu arba tęstiniu elgesiu. Šio aiškinimo negalima užginčyti motyvuojant tuo, kad viena ar kelios šių veiksmų daugeto ar tęstinio elgesio sudedamosios dalys galėtų būti pripažintos atskiru minėtos nuostatos pažeidimu. Jei įvairiais veiksmais vykdomas „bendras planas“, nes siekiama vieno tikslo – iškreipti konkurenciją bendrojoje rinkoje, Komisija, remdamasi dalyvavimu darant pažeidimą, turi teisę pripažinti atsakomybę už tokius veiksmus juos įvertindama kartu (šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 258 punktas).
- 143 Be to, pagal nusistovėjusią teismo praktiką vieno pažeidimo sąvoka gali būti susijusi su teisiniu antikoncepcijinių veiksmų, t. y. susitarimų, suderintų veiksmų ir įmonių asociacijų sprendimų, kvalifikavimu (šiuo klausimu žr. Pirmosios instancijos teismo priimtų: šio sprendimo 67 punkte

minėto Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją* 696–698 punktus; 2002 m. kovo 20 d. Sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 186 punktą ir 2007 m. gruodžio 12 d. Sprendimo *BASF ir UCB prieš Komisiją*, T-101/05 ir T-111/05, Rink. p. II-4949, 159 punktą).

- 144 Taip pat svarbu pažymėti, kad vieno tikslo sąvoka negali būti apibrėžta pateikiant bendrą nuorodą į konkurencijos rinkoje, su kuria susijęs pažeidimas, iškraipymą, nes įtaka konkurencijai, kaip tikslas ar poveikis, yra neatskiriamas bet kokio elgesio, kuriam taikoma EB 81 straipsnio 1 dalis, elementas. Toks vieno tikslo apibrėžimas galėtų iš dalies panaikinti vieno tęstinio pažeidimo sąvokos prasmę, jei jo pasekmė būtų tokia, kad keletas su ekonominiu sektoriumi susijusių veiksmų, draudžiamų EB 81 straipsnio 1 dalimi, turėtų būti nuolat kvalifikuojami kaip vieno pažeidimo elementai. Taigi, siekiant skirtingus veiksmus pripažinti vienu tęstiniu pažeidimu, reikia patikrinti, ar tarp jų yra vienas kito papildymo ryšys, t. y. ar kiekvienu iš jų buvo siekiama vienos ar kelių pasekmių normaliai konkurencijai ir prisidedama, darant pažeidimą, prie bendro antikonkurencinio poveikio, kurio norėjo jo autoriai, vykdamys bendrą vieno tikslo siekiantį planą. Šiuo atveju reikia atsižvelgti į visas aplinkybes, kuriomis galima įrodyti arba paneigti tokį ryšį: taikymo laikotarpį, turinį (įskaitant ir taikytus metodus) ir atitinkamai į nagrinėjamų įvairių veiksmų tikslą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 143 punkte minėto Sprendimo *BASF ir UCB prieš Komisiją* 179–181 punktus).
- 145 Todėl dėl objektyvių priežasčių Komisija gali pradėti atskiras procedūras, konstatuoti kelis atskirus pažeidimus ir skirti kelias atskiras baudas (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją (Tokai II)*, T-71/03, T-74/03, T-87/03 ir T-91/03, neskelbiamo Rinkinyje, 124 punktą).
- 146 Galiausiai taip pat reikia pastebėti, kad tam tikrų neteisėtų veiksmų kvalifikavimas kaip vieno ir to paties pažeidimo arba keleto pažeidimų iš esmės turi įtakos skirtingai sankcijai. Kelių pažeidimų nustatymas gali lemti kelių atskirų baudų skyrimą, kiekvieną kartą neviršijant Reglamento Nr. 17/15 straipsnio 2 dalyje ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje nustatytų ribų (šio sprendimo 143 punkte minėto Sprendimo *BASF ir UCB prieš Komisiją* 158 punktą).
- 147 Todėl reikia nustatyti, ar veiksmai, kuriais kaltinama ieškovė, yra dalis bendro plano, kuriuo siekiama iškreipti normalią konkurenciją „kitų tipų sąsagų“ ir užtrauktukų rinkose, ir todėl yra dalis vieno tęstinio pažeidimo, kurį sudaro kartelis šiose rinkose.
- 148 Šiuo atveju dėl Komisijos atlikto dvišalio *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimo kvalifikavimo kaip vieno tęstinio pažeidimo buvo konstatuotas vienas kartelis, kuris tęsėsi nuo 1977 m. sausio 15 d. bent jau iki 1998 m. liepos 15 d. (žr. ginčijamo sprendimo 339–347 konstatuojamąsias dalis). Todėl reikia išnagrinėti, ar atsižvelgiant į šio sprendimo 141–146 punktuose nurodytą teismo praktiką Komisija padarė teisės klaidą, kai veiksmus, kuriais kaltinama ieškovė, kvalifikavo kaip vieną tęstinį pažeidimą, remdamasi turimais įrodymais (žr. ginčijamo sprendimo 217–245 konstatuojamąsias dalis), kurių didžioji dalis buvo išnagrinėta vertinant pirmąjį ieškinio pagrindą.
- 149 Dėl ieškovės argumento, kad atitinkamų įrodymų nagrinėjimas parodo dideles spragas laike, kurios yra per daug ilgos, kad Komisija galėtų įrodyti vieną tęstinį pažeidimą, reikia priminti, jog tai, kad tokių įrodymų dėl tam tikrų konkrečių laikotarpių nebuvo pateikta, netrukdo pripažinti, jog pažeidimas truko šiuos laikotarpius apimančią ilgesnį laikotarpį, jei tokia išvada pagrindžiama objektyviais ir nuosekliais duomenimis. Kai pažeidimas trunka kelerius metus, tai, kad kartelio veiksmai vyksta skirtingu metu ir juos gali skirti trumpesnis ar ilgesnis laikas, nedaro įtakos šio kartelio egzistavimui, jei įvairiais šį pažeidimą sudarančiais veiksmais siekiama vieno tikslo ir yra vieno tęstinio pažeidimo epizodų (2006 m. rugsėjo 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Technische Unie prieš Komisiją*, C-113/04 P, Rink. p. I-8831, 169 punktą).
- 150 Todėl, nors du neteisėtus veiksmus skiriantis laikotarpis yra reikšmingas kriterijus nustatant pažeidimo tęstinumą, klausimas, ar šis laikotarpis yra pakankamai ilgas, kad būtų konstatuotas laikinas pažeidimo nutraukimas, negali būti nagrinėjamas abstrakčiai. Atvirkščiai, jį reikia vertinti atsižvelgiant į nagrinėjamo kartelio veikimą (2010 m. gegužės 19 d. Bendrojo Teismo sprendimo *IMI ir kt. prieš Komisiją*, T-18/05, Rink. p. II-1769, 89 punktą).

- 151 Šioje byloje vertindamas pirmąjį ieškinio pagrindą Teismas konstatavo, kad nagrinėjamas susitarimas yra susijęs su dvišaliu *Coats* ir *Prym* grupių bendradarbiavimu. Pagal minėtą susitarimą *Coats* išpareigojo „tiesiogiai ar per asociaciją negaminti standžiųjų galanterijos gaminių <...> be išankstinio [*William*] *Prym* sutikimo“. Savo ruožtu [*William*] *Prym* išpareigojo „tiesiogiai ar per asociaciją negaminti siuvimo siūlų, amatams naudojamų siūlų ir t. t. <...> be išankstinio *Coats* sutikimo“. Todėl darytina išvada, kad ginčijamas susitarimas susijęs su rinkos pasidalijimu tarp dviejų konkurentų.
- 152 Skirtingai nuo susitarimo dėl kainų nustatymo, pagal kurį dalyviai turi reguliariai susirinkti siekdami atsižvelgti į pokyčius rinkoje tam, kad galėtų koreguoti savo elgesį šioje rinkoje susitarimo galiojimo laikotarpiu, susitarimo dėl rinkos pasidalijimo, remiantis jo apibrėžimu, dalyviai turi laikytis nuo jo sudarymo ir jis retkarčiais gali būti pakoreguotas pakeičiant esamą susitarimą arba kitais susitarimais.
- 153 Šiomis aplinkybėmis reikia priminti, kad šio sprendimo 133 punkte Teismas padarė išvadą, jog įrodymai, Komisijos susirinkti per patikrinimus, įrodymai, esantys *Prym* grupės prašymuose taikyti 1996 m. ir 2002 m. pranešimus dėl bendradarbiavimo, taip pat šios grupės pateikti rašytiniai įrodymai patvirtina, kad glaudūs ryšiai, siejantys atitinkamas įmones laikotarpiu po 1975 m. ir 1977 m. susitarimų, buvo tęsiami ir kad kartais šie ryšiai buvo koreguojami kitais susitarimais, kaip antai 1990 m. tiekimo susitarimas ir 1997 m. bendrasis susitarimas.
- 154 Todėl Komisija teisėtai galėjo padaryti išvadą, kad šalys susitarė dėl bendro projekto, kuris riboja arba galėjo apriboti jų komercinį savarankiškumą, nustatydamas savo bendrų veiksmų rinkoje bendras gaires (žr. ginčijamo sprendimo 334 konstatuojamąją dalį).
- 155 Taigi trečiąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 5 dalies pažeidimu

Šalių argumentai

- 156 Ieškovė mano, jog Komisijai nepavyko įrodyti, kad koks nors pažeidimas buvo tęsiamas po 1997 m. rugsėjo 19 d., t. y. likus dešimčiai metų iki ginčijamo sprendimo priėmimo, todėl pagal Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 5 dalį bet kokiai baudai yra taikomas senaties terminas. 1998 m. liepos 15 d. įrodymas ne tik visiškai neatitinka šiam klausimui keliamų reikalavimų, bet jį taip pat paneigia davus priesaiką pateikti įrodymai, pavyzdžiui, tie, kuriuos pateikė M. F. ir K., kurie tuo metu buvo atitinkami *Coats* vadovai.
- 157 Komisija atsikerta, kad ji surinko pakankamai įrodymų tam, kad būtų įrodyta, jog pažeidimas buvo tęsiamas bent jau iki 1998 m. liepos 15 d. Be to, iš Teisingumo Teismo praktikos aiškiai matyti, kad EB 81 straipsnis taip pat taikomas nustojusiems galioti susitarimams, kurių poveikis tęsiasi formaliai pasibaigus jų galiojimui.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 158 Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 1 dalies b punkte tokios rūšies pažeidimams, koku kaltinama ieškovė, nustatytas penkerių metų senaties terminas. Pagal 25 straipsnio 2 dalies antrą sakinį tęstinių ar pakartotinių pažeidimų atvejais skaičiuoti pradeda nuo dienos, kurią pažeidimas baigiasi. Remiantis to paties reglamento 25 straipsnio 3 dalies pirmuoju sakiniu, bet koks Komisijos veiksmas, atliktas pažeidimo tyrimo ar bylos tikslais, nutraukia senaties terminą. Remiantis šio reglamento 25 straipsnio 4 dalimi, senaties termino nutraukimas taikomas visoms darant pažeidimą dalyvavusioms įmonėms ar įmonių asociacijoms. To paties straipsnio 5 dalyje numatyta, kad kiekvieno nutraukimo atveju terminas pradeda skaičiuoti iš naujo. Tačiau senaties terminas baigiasi ne vėliau kaip praėjus dvigubam senaties terminui, per kurį Komisija neskiria vienkartinės ar periodinės baudos.

- 159 Reikia priminti, kad pažeidimo trukmė yra tiek neatsiejama jo dalis, kurios negalima atsieti nuo bet kokio pažeidimo konstatavimo, tiek viena iš sąlygų, reglamentuojančių baudžiamąjį persekiojimą už tęstinį pažeidimą senaties terminą (šio sprendimo 47 punkte minėto Sprendimo *Peróxidos Orgánicos prieš Komisiją* 21 punktas). Taigi tam, kad laikytųsi senaties termino taisyklių, Komisija turi teisingai apibrėžti laikotarpį, per kurį ieškovė dalyvavo darant pažeidimą. Todėl reikia patikrinti, ar Komisija tinkamai įrodė, kad ieškovės dalyvavimas darant pažeidimą tęsėsi mažiausiai iki 1997 m. rugsėjo 19 d. (t. y. likus dešimčiai metų iki ginčijamo sprendimo priėmimo), kad Teismas galėtų nustatyti, ar buvo pasibaigęs Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 5 dalyje numatytas dešimties metų senaties terminas.
- 160 Kalbant apie tai, kokią dieną ieškovė baigė dalyvauti darant pažeidimą, iš pradžių reikia priminti nusistovėjusią teismo praktiką, pagal kurią, pirma, šalis ar valdžios institucija, tvirtinanti, kad esama konkurencijos taisyklių pažeidimo, turi tinkamai įrodyti pažeidimą sudarančius faktus ir, antra, įmonė, pateikdama gynybos argumentą, kad paneigtų kaltinimą pažeidimu, turi įrodyti, kad tokio gynybos argumento taikymo sąlygos tenkinamos, ir tada ši institucija turės remtis kitais įrodymais (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 38 punkte minėto Sprendimo *Baustahlgewebe prieš Komisiją* 58 punktą ir šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 78 punktą).
- 161 Be to, pažeidimo trukmė yra vienas iš pažeidimo sąvokos sudedamųjų dalių, kaip nustatyta EB 81 straipsnio 1 dalyje, kurią iš esmės turi įrodyti Komisija. Šiuo klausimu pagal teismo praktiką reikalaujama, kad nesant įrodymų, tiesiogiai pagrindžiančių pažeidimo trukmę, Komisija remtųsi bent įrodymais dėl faktinių aplinkybių, pakankamai artimų laiko atžvilgiu, kurie leistų pagrįstai manyti, kad pažeidimas nepertraukiamai tęsėsi tarp dviejų konkrečių datų (1994 m. liepos 7 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Dunlop Slazenger prieš Komisiją*, T-43/92, Rink. p. II-441, 79 punktas).
- 162 Be to, tam, kad EB 81 straipsnis būtų taikomas nebegaliojančių kartelių atveju pakanka, jog jų poveikis tęstųsi formaliai pasibaigus jų taikymui (žr. Pirmosios instancijos teismo priimtų: 1995 m. birželio 29 d. Sprendimo *Solvay prieš Komisiją*, T-30/91, Rink. p. II-1775, 71 punktą ir 2003 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Ventouris prieš Komisiją*, T-59/99, Rink. p. II-5257, 182 punktą bei nurodytą teismo praktiką). Iš to išplaukia, kad pažeidimo trukmė turi būti vertinama atsižvelgiant ne į laikotarpį, per kurį susitarimas galioja, o į laikotarpį, per kurį kaltinamos įmonės vykdo EB 81 straipsniu draudžiamą veiklą.
- 163 Reikia priminti, jog, remiantis ginčijamo sprendimo 1 straipsnio 4 dalimi, ieškovės dalyvavimas darant nagrinėjamą pažeidimą buvo pripažintas įrodytu laikotarpiu nuo 1977 m. sausio 15 d. iki 1998 m. liepos 15 d. Šiuo ieškinio pagrindu ieškovė ginčija šią išvadą dėl pažeidimo vykdymo laikotarpio. Anot jos, Komisijai nepavyko įrodyti, kad koks nors pažeidimas buvo tęsiamas po 1997 m. rugsėjo 19 d., t. y. likus dešimčiai metų iki ginčijamo sprendimo priėmimo.
- 164 Iš įrodymų vertinimo, atlikto nagrinėjant pirmąjį ir trečiąjį ieškinio pagrindus, matyti, kad šiuo atveju kalbama apie vieną tęstinį pažeidimą, kuris tęsėsi mažiausiai iki 1998 m. liepos 15 d.
- 165 Todėl reikia konstatuoti, kad dešimties metų senaties terminas buvo skaičiuojamas nuo 1998 m. liepos 15 d. iki 2007 m. rugsėjo 19 d., t. y. maždaug 9 metus ir 2 mėnesius. Tai reiškia, kad ginčijamas sprendimas buvo priimtas nesibaigus dešimties metų senaties terminui.
- 166 Iš viso to, kas išdėstyta, darytina išvada, kad antrasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punkto pažeidimu

Šalių argumentai

- 167 Ieškovė iš esmės teigia, kad Komisija pažeidė jos procedūrinės teisės, nustatytas EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punkte, o būtent teisę „apklausti kaltinimo liudytojus arba turėti galimybę, kad tie liudytojai būtų apklausti“ baudžiamosiose bylose, kaip yra šiuo atveju.

- 168 Ieškovė mano, kad Komisija negali remtis šio sprendimo 42 punkte minėtu Sprendimu *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*. Šioje byloje gavusi papildomą grupės *Prym* prašymą, minėtą šio sprendimo 11 punkte, Komisija atnaujino tyrimą ir priėmė papildomą pranešimą apie kaltinimus, kuriame ji pirmą kartą teigė, kad ieškovė buvo sudariusi 21 metus galiojusį susitarimą dėl rinkų pasidalijimo pagal produktus. Tiek dėl procedūrinių aplinkybių, tiek dėl reikšmės, kuri ginčijamame sprendime suteikta naujiems įrodymams, *William Prym* pridėtiems prie bylos, turi būti padaryta išvada, kad jiems buvo suteikta „lemiama“ reikšmė, kaip tai suprantama pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką.
- 169 Ieškovės manymu, šios bylos aplinkybės skiriasi nuo bylos, kurioje buvo priimtas Sprendimas *Bolloré prieš Komisiją* (minėtas šio sprendimo 48 punkte, 86–89 punktai), aplinkybių. Pirmą, parodymų, kuriais Komisija rėmėsi konstatuodama pažeidimą šioje byloje, autorius, t. y. A. P., buvo žinomas ir ieškovė oficialiai prašė jį apklausti. Antra, atsižvelgdama į tai, kad Komisija primena, jog ji nėra teismas, kaip tai suprantama pagal EŽTK, ieškovė teigia, kad būtent Komisija turi įsitikinti, jog visa administracinė procedūra atitinka EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punktą. Trečia, panašu, kad Komisija, remdamasi 1994 m. spalio 6 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimu *Tetra Pak prieš Komisiją* (T-83/91, Rink. p. II-755, 235 punktas), tvirtina, jog baudos, skirtos už konkurencijos teisės nuostatos pažeidimą, nėra pagal baudžiamąją teisę skirtų baudų pobūdžio.
- 170 Komisija šiuo klausimu teigia, kad A. P. dalyvavo 2006 m. liepos 11 d. apklausoje, per kurią visi dalyviai galėjo žodžiu pateikti savo argumentus. Gavęs galimybę pasisakyti, ieškovės advokatas nusprendė apsiriboti paprastu paaiškinimu apie atitikties programą ir padaryti bendrą pastabą dėl Komisijos ir *Prym* grupės parodymuose naudojamų įrodymų. Todėl, nors ieškovė turėjo galimybę užduoti klausimus bet kuriai šaliai, ji šia proga nepasinaudojo.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 171 Reikia priminti, kad nors EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punkte nurodyta, jog „kiekvienas nusikaltimo padarymu kaltinamas asmuo turi mažiausiai šias teises: <...> pats apklausti kaltinimo liudytojus arba turėti galimybę, kad tie liudytojai būtų apklausti ir kad gynybos liudytojai būtų iškviešti ir apklausti tokiomis pat sąlygomis, kokios taikomos kaltinimo liudytojams“, vis dėlto iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad Komisija nėra teismas, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą (Teisingumo Teismo priimtų: 1980 m. spalio 29 d. Sprendimo *van Landewyck ir kt. prieš Komisiją*, 209/78-215/78 ir 218/78, Rink. p. 3125, 81 punktas ir 1983 m. birželio 7 d. Sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80-103/80, Rink. p. 1825, 7 punktas).
- 172 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką pagrindinės teisės yra sudedamoji bendrųjų teisės principų, kurių laikymąsi užtikrina Sąjungos teismas, dalis (1996 m. kovo 28 d. Teisingumo Teismo nuomonės 2/94, Rink. p. I-1759, 33 punktas ir 1997 m. gegužės 29 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Kremzow*, C-299/95, Rink. p. I-2629, 14 punktas). Šiuo tikslu Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas vadovaujasi valstybių narių bendromis konstitucinėmis tradicijomis ir gairėmis, nustatytomis tarptautiniuose dokumentuose žmogaus teisių apsaugos srityje, kurias priimančios valstybės narės bendradarbiavo ar prie kurių prisijungė. EŽTK šiuo atžvilgiu turi ypatingą reikšmę (1986 m. gegužės 15 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Johnston*, 222/84, Rink. p. 1651, 18 punktas ir minėto Sprendimo *Kremzow* 14 punktas). Be to, remiantis ES 6 straipsnio 2 dalimi, Europos Sąjunga gerbia pagrindines teises, kurios užtikrintos EŽTK ir kurios kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų kaip bendrieji teisės principai.
- 173 Todėl reikia išnagrinėti, ar, atsižvelgiant į šiuos argumentus, Komisija pažeidė pagrindinį Bendrijos teisės principą, t. y. ar užtikrino teisę į gynybą (1983 m. lapkričio 9 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Nederlandsche Banden-Industrie-Michelin prieš Komisiją*, 322/81, Rink. p. 3461, 7 punktas), tariamai nesuteikdama ieškovei galimybės tiesiogiai apklausti A. P. kaip liudytojo.
- 174 Šiuo klausimu reikia priminti, jog pagal šį principą reikalaujama, kad įmonėms ir įmonių asociacijoms, kurias Komisija tiria dėl konkurencijos, būtų suteikta galimybė jau per administracinę procedūrą pareikšti savo nuomonę dėl Komisijos nurodytų faktų, kaltinimų ir aplinkybių teisingumo bei

reikšmingumo (žr. 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Avebe prieš Komisiją*, T-314/01, Rink. p. II-3085, 49 punktą ir nurodytą teismo praktiką). Tačiau pagal minėtą principą nereikalaujama, kad šioms įmonėms būtų suteikta galimybė pačioms per administracinę procedūrą apklausti Komisijos apklaustus liudytojus (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 42 punkte minėto Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją* 200 punktą).

- 175 Šiuo atveju pakanka, kad Komisijos naudoti parodymai būtų pateikti ieškovei perduotoje bylos medžiagoje, o ši juos galėtų ginčyti Sąjungos teisme (šio sprendimo 47 punkte minėto Sprendimo *Lafarge prieš Komisiją* 147–149 punktai).
- 176 Išsamumo dėlei reikia konstatuoti, kaip tai daro Komisija, kad, nors A. P. dalyvavo 2006 m. liepos 11 d. apklausoje, ieškovė nepasinaudojo šia proga tam, kad jam užduotų klausimus. Be to, niekas nekliudė ieškovei prašyti iškviesti į Teismą ir apklausti liudytojus, pateikus dėl šio klausimo prašymą taikyti tyrimo priemones. Tačiau konstatuotina, kad tokio prašymo ieškovė nepateikė.
- 177 Atsižvelgiant į šiuos argumentus, ieškovė negali remtis teisės apklausti kaltinimo liudytojus arba sudaryti galimybę, kad tie liudytojai būtų apklausti, pažeidimu. Todėl ieškovės pateiktą ketvirtąjį ieškinio pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą tiek faktiniu, tiek teisiniu požiūriu.

Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su klaidingu gairių taikymu apskaičiuojant baudas

Šalių argumentai

- 178 Ieškovė mano, kad apskaičiuodama baudos padidinimą dėl pažeidimo trukmės Komisija turėjo pasinaudoti savo diskrecija taikydama 10 % dauginimo koeficientą pagal Baudų apskaičiavimo gairių 1 B punktą. Komisija neturėjo automatiškai taikyti 215 % padidinimo dėl pažeidimo trukmės. Ji turėjo atsižvelgti į, pirma, įrodymų, kuriais ji rėmėsi konstatuodama pažeidimą, silpnumą, antra, ilgus laiko tarpus tarp nustatytų kartelio atvejų, trečia, tai, kad apie pažeidimą nieko nežinojo ieškovės vadovai, ir, ketvirta, tai, kad nėra pažeidimo įvykdymo įrodymų.
- 179 Ieškovė mano, kad Komisija to nepadarė, nes, šios institucijos nuomone, savo praktikoje ji nuolat nustatydavo maksimalų baudos padidinimą. Nors kitų bylų (daug trumpesnės trukmės) faktinės aplinkybės galėjo pateisinti 10 % už metus baudos padidinimą, vis dėlto Komisija neišvengia pareigos tinkamai naudotis savo diskrecija.
- 180 Komisija nesutinka su ieškovės argumentais.

Bendrojo Teismo vertinimas

- 181 Prieš pradėdant nagrinėti ieškovės argumentus reikia priminti, kad iš ginčijamo sprendimo 489 ir 692 konstatuojamųjų dalių matyti, jog Komisija už pažeidimą skyrė baudas remdamasi Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi. Be to, apskaičiuodama baudų dydžius Komisija taikė gairėse aprašytą metodą ir 1996 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo.
- 182 Nors gairės negali būti laikomos teisės norma, jose nustatoma elgesio taisyklė, rodanti sektiną praktiką, nuo kurios Komisija konkrečiu atveju negali nukrypti nenurodžiusi priežasčių, kurios atitinka vienodo požiūrio principą (žr. 2006 m. gegužės 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels Midland Ingredients prieš Komisiją*, C-397/03 P, Rink. p. I-4429, 91 punktą ir nurodytą teismo praktiką).
- 183 Taigi kontroliuodamas Komisijos skirtų baudų teisėtumą Teismas turi patikrinti, ar Komisija savo diskrecija naudojosi laikydama gairėse nustatyto metodo, ir tuo atveju, jeigu konstatuotų, kad ji nuo jo nukrypo, įvertinti, ar toks nukrypimas pateisinamas ir tinkamai motyvuotas. Šiuo aspektu pažymėtina,

kad Teisingumo Teismas yra patvirtinęs, pirma, paties gairių principo ir, antra, jose įtvirtinto metodo galiojimą (2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 252–255, 266 ir 267, 312 ir 313 punktai).

- 184 Tai, kad priėmusi gaires Komisija apribojo savo diskreciją, nėra nesuderinama su esminiais Komisijos diskreciniais įgaliojimais. Gairėse yra įvairių lankstumo elementų, leidžiančių Komisijai įgyvendinti savo diskrecinius įgaliojimus laikantis Reglamentų Nr. 17 ir Nr. 1/2003 nuostatų, išaiškintų Teisingumo Teismo (šio sprendimo 183 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 267 punktas).
- 185 Taigi tose srityse, kuriose Komisija išsaugojo diskreciją, pavyzdžiui, kiek tai susiję su pradine bauda arba baudos padidinimo koeficientu dėl pažeidimo trukmės, tokių vertinimų teisėtumo kontrolė apsiriboja patikrinimu, ar nėra akivaizdžios vertinimo klaidos (šiuo klausimu žr. 2005 m. liepos 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Scandinavian Airlines System prieš Komisiją*, T-241/01, Rink. p. II-2917, 64 ir 79 punktus).
- 186 Be to, Komisijos diskrecija ir šiuo atžvilgiu jos nustatytos ribos iš esmės neužkerta kelio teismams naudotis savo neribota jurisdikcija (šio sprendimo 39 punkte minėto Sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją* 538 punktas), kuri jiems suteikia teisę panaikinti, sumažinti ar padidinti Komisijos skirtą baudą (šiuo klausimu žr. 2007 m. vasario 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, C-3/06 P, Rink. p. I-1331, 60–62 punktus ir 2003 m. spalio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *General Motors Nederland ir Opel Nederland prieš Komisiją*, T-368/00, Rink. p. II-4491, 181 punktą).
- 187 Tai reiškia, kad vien aplinkybė, jog Komisija pasiliko galimybę už kiekvienus pažeidimo metus padidinti baudą, o tai ilgai trunkančių pažeidimų atveju gali siekti iki 10 % pagal pažeidimo sunkumą nustatytos sumos, visiškai neįpareigoja jos nustatyti šio padidinimo atsižvelgiant į veiksmų, susijusių su karteliu, intensyvumą ar į kartelio poveikį arba pažeidimo sunkumą. Naudodamasi savo diskrecija (žr. šio sprendimo 183 punktą) Komisija turi nuspręsti, kokį padidinimą ketina taikyti dėl pažeidimo trukmės (2010 m. gegužės 19 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Boliden ir kt. prieš Komisiją*, T-19/05, Rink. p. II-1843, 98 punktas).
- 188 Ieškovės argumentai, kuriais siekiama įrodyti, kad Komisija turėjo atsižvelgti į, pirma, įrodymų, kuriais ši institucija rėmėsi konstatuodama pažeidimą, silpnumą, antra, ilgus laiko tarpus tarp nustatytų kartelio apraiškų ir, trečia, tai, kad apie pažeidimą nieko nežinojo ieškovės vadovai, sutampa su argumentais, išdėstytais pirmajame ir trečiajame ieškinio pagrinduose. Todėl atsižvelgiant į tai, kad Teismas padarė išvadą, jog Komisija nepadarė jokios klaidos, kai remdamasi įvairiais turimais įrodymais nusprendė, kad tai yra vienas tęstinis pažeidimas, kuris tęsėsi nuo 1977 m. sausio 15 d. iki 1998 m. liepos 15 d., ieškovės argumentus galima tik atmesti.
- 189 Kalbant apie ieškovės argumentą, susijusį su pažeidimo įvykdymo įrodymų nebuvimu, reikia priminti, kad pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies paskutinę pastraipą nustatant baudos dydį reikalaujama atsižvelgti ne tik į pažeidimo sunkumą, bet ir į jo trukmę. Tai reiškia, kad paprastai pažeidimo trukmės įtaka pradinės baudos dydžiui turi būti didelė. Tai prieštarauja tam, kad, išskyrus ypatingas aplinkybes, pradinis dydis dėl pažeidimo trukmės būtų padidintas tik simboliškai. Taigi, jei antikonkurencinio tikslo susitarimas nebuvo įgyvendintas, vis dėlto reikia atsižvelgti į šio susitarimo galiojimo laikotarpį, t. y. į laikotarpį, praėjusį nuo jo sudarymo iki nutraukimo dienos (2003 m. kovo 19 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *CMA CGM ir kt. prieš Komisiją*, T-213/00, Rink. p. II-913, 280 punktas).
- 190 Šioje byloje Komisija konstatavo, kad dvišalis *Prym* ir *Coats* grupių bendradarbiavimas tęsėsi 21 su puse metų, t. y. ilgą laikotarpį, kaip tai suprantama pagal gaires. Todėl į tai atsižvelgdama ieškovei skirtą pradinę baudą Komisija padidino 215 %. Reikia priminti, kad, kiek tai susiję su ilgalaikiais pažeidimais,

pagal gairių 1B punkto trečią įtrauką pradinė bauda dėl sunkumo gali būti padidinta 10 % už pažeidimo vykdymo metus. Reikia konstatuoti, kad taip pasielgdama Komisija nenukrypo nuo taisyklių, kurias ji sau nustatė gairėse.

191 Todėl penktasis ieškinio pagrindas turi būti atmestas.

192 Iš viso to, kas išdėstyta, matyti, kad nė vienas ieškovės pateiktas pagrindas negali būti pripažintas pagrįstu. Todėl visas ieškinys dėl panaikinimo turi būti atmestas ir šios bylos aplinkybėmis Teismas neturi naudodamasis neribota jurisdikcija pakeisti ieškovei skirtos baudos dydžio.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

193 Pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovė bylą pralaimėjo, ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas pagal Komisijos reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (trečioji kolegija)

nusprendžia:

- 1. Atmesti ieškinį.**
- 2. Priteisti iš *Coats Holdings Ltd* bylinėjimosi išlaidas.**

Czúcz

Labucka

Gratsias

Paskelbta 2012 m. birželio 27 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

Turinys

Ginčo aplinkybės	1
Procesas ir šalių reikalavimai	4
Dėl teisės	4
Dėl pirmojo ieškinio pagrindo, susijusio su Komisijos pareigos, pirma, įrodyti pažeidimą ir, antra, užtikrinti šiuo atžvilgiu reikalaujamą įrodymo lygį, pažeidimu	5
Šalių argumentai	5
Teismo vertinimas	5
– Dėl 1975 m. susitikimo (ginčijamo sprendimo 217 konstatuojamoji dalis)	7
– Dėl 1977 m. sausio 15 d. dokumento (ginčijamo sprendimo 218–222 konstatuojamosios dalys) ...	8
– Dėl 1977 m. balandžio 12 d. laiško (ginčijamo sprendimo 224 konstatuojamoji dalis)	11
– Dėl Hugenoet susitarimo (ginčijamo sprendimo 225 ir 226 konstatuojamosios dalys)	12
– Dėl 1988 m. lapkričio 9 d. stebėtojų tarybos susitikimo (ginčijamo sprendimo 227–230 konstatuojamosios dalys)	13
– Dėl 1991 m. gruodžio 12 d. William Prym rašto (ginčijamo sprendimo 231 konstatuojamoji dalis)..	14
– Dėl 1993 m. vasario 11 d. susitikimo (ginčijamo sprendimo 232 konstatuojamoji dalis)	15
– Dėl Coats nustojimo dalyvauti William Prym kapitale (ginčijamo sprendimo 233–236 konstatuojamosios dalys)	15
– Dėl William Prym Bonduel išsigijimo ir 1998 m. liepos 15 d. susitikimo (ginčijamo sprendimo 237–245 konstatuojamosios dalys)	17
– Dėl kaltę paneigiančių įrodymų	18
– Išvada	20
Dėl trečiojo ieškinio pagrindo, susijusio su vieno tęstinio pažeidimo įrodymų nebuvimu	21
Šalių argumentai	21
Bendrojo Teismo vertinimas	21
Dėl antrojo ieškinio pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 1/2003 25 straipsnio 5 dalies pažeidimu	23
Šalių argumentai	23
Bendrojo Teismo vertinimas	23
Dėl ketvirtojo ieškinio pagrindo, susijusio EŽTK 6 straipsnio 3 dalies d punkto pažeidimu	24
Šalių argumentai	24
ECLI:EU:T:2012:320	29

Bendrojo Teismo vertinimas	25
Dėl penktojo ieškinio pagrindo, susijusio su klaidingu gairių taikymu apskaičiuojant baudas.....	26
Šalių argumentai	26
Bendrojo Teismo vertinimas	26
Dėl bylinėjimosi išlaidų	28